

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

1^E JAARGANG

WOENSDAG 15 NOVEMBER 1916

No. 46

INHOUD

	Blz.
HET FEDERAL RESERVE SYSTEEM IN DE VEREENIGDE STATEN	729
De belangengemeenschap onzer groote spoorwegmaatschappijen	730
Waardebepaling van voorraad en grondstoffen	731
Een vermogensstaat van het Rijk	733
Een Engelschman over Midden-Europa	733
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	734
MAANDCIJFERS:	
Spaarbankcijfers	734
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	735—743
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

Bijdragen en mededeelingen den inhoud betreffende, alsmede gegevens voor de afdeling „Statistieken en Overzichten” gelieve men te zenden aan het secretariaat, Geldersche Kade 21 b, Rotterdam, telefoon No. 10685.

Abonnementsprijs franco p. p. in Nederland f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richtte men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

14 NOVEMBER 1916.

Het blijkt, dat de meerdere ruimte op de geldmarkt, die zich, zooals in het vorige bericht vermeld, zoo spoedig na de maandswisseling voordeed, niet natuurlijk was en alleen ontstond door de groote uitbetaling op de Marinewaarden. De afgelopen berichtswEEK althans was de markt beduidend slechter van middelen voorzien en vooral de laatste dagen der week was er meer vraag dan aanbod. De noteering voor particulier disconto was met geringen omzet regelmatig 2¼ pCt. De prolongatie-rente steeg van 2 tot 2¼ pCt. Daar de daling voor de prolongatie-rente het grootst was geweest, kwam de meerdere geldvraag in deze noteering sterker tot uitdrukking.

* * *

De regering doet weder een beroep op de geldmarkt tot het overnemen van 40 miljoen gulden schatkistpromessen en -biljetten. De promessen worden uitgegeven in twee groepen, welke resp. 3 en 6 maanden looptijd zullen hebben. De biljetten zullen weder evenals de laatste maal een looptijd van een jaar hebben.

De groote bedragen, die in de laatste maanden door de regering, provincie en verschillende gemeenten uit de markt zijn genomen, moeten van sterken invloed zijn op de beschikbare middelen. Men mag dan

ook verwachten, dat de periode van de al te groote geldruimte voorloepig geëindigd is en dat de eerstkomende maanden hogere geldkoersen zullen gezien worden.

* * *

De weekstaat van de Nederlandsche Bank vertoont slechts geringe wijzigingen. De disconteerings zijn met circa drie milioen en de beleeningen met ruim vier millioen afgenomen. De bankbiljettenomloop verminderde met ruim vier millioen. Daar echter de goudvoorraad een millioen lager was en de rekeningcourantsaldi nog circa 7 ton verminderden, bleef het beschikbaar metaalsaldo bijna ongewijzigd.

* * *

De loop der Presidents-verkiezing in de Vereenigde Staten is zeer vreemd geweest en in den lateren tijd zonder precedent. Voor de buitenlandsche politiek was de verkiezing ongetwijfeld van belang, maar voor de binnenlandsche schijnt men er minder gewicht aan te moeten hechten. Zoowel het bericht van de verkiezing van Hughes als dat betreffende Wilson's herbenoeming werd ter beurze met een hausse begroet; alleen tijdens de onzekerheid was de stemming flauw. Men voelt blijkbaar, dat de sociale invloeden, welke bij de industrie een steeds grooter rol spelen, tegenwoordig meer direct werken, dan indirect door de politiek.

HET FEDERAL RESERVE SYSTEEM IN DE VEREENIGDE STATEN.

Den 16den dezer zal het twee jaar geleden zijn, dat het Federal Reservestelsel in de Vereenigde Staten in werking trad. Al is dit tijdsbestek nog vrij kort, zoo is het toch wel mogelijk, althans eenigermate over de werking een oordeel te vellen. Vergemakkelijkt wordt dit door de omstandigheid, dat Paul M. Warburg, vice-president van den Federal Reserve Board, den 29sten September l.l. op de Bankers' Convention te Kansas City een redevoering gehouden heeft over „The Reserve Problem and the Future of the Federal Reserve System.”

Uiteraard is hier een verdediger van het stelsel aan het woord, die echter niet voor de fouten blind is en trouwens zelf verklaart, dat men het systeem niet moet beschouwen als een „finality”, maar als een „beginning”. Terecht vestigt hij er de aandacht op, dat het Federal Reserve System eene mislukking zou zijn, wanneer niet van tijd tot tijd wijzigingen noodig bleken.

Geldt dit reeds voor normale tijden, in de tegenwoordige omstandigheden is het in nog veel sterkere mate het geval.

De Federal Reserve Banks zijn haren werkring eenige maanden na het uitbreken van den oorlog begonnen maar de wet zelve is behandeld, toen van oorlog nog geen sprake was. De rol, die de Vereenigde

*Mandels
Bewijs*

Staten toen in het internationale bankwezen speelden, was zeer onbelangrijk en de wet is dan ook voornamelijk voor het binnenlandsche geldverkeer gemaakt. Men wilde de reserves meer centraliseeren, maar was huiverig om inflation in de hand te werken en hierdoor is een halfslachtig systeem ontstaan, welks gebreken te sterker aan den dag treden, naarmate de positie van Amerika in het internationale geldverkeer belangrijker wordt.

Paul M. Warburg acht het onjuist, dat de member-banks nog steeds verplicht zijn een minimum specievoorraad als dekking van haar deposito's aan te houden. Hierdoor toch wordt het hoofddoel: centralisatie van den goudvoorraad belemmerd. Gedeeltelijk is hieraan tegemoet gekomen, doordat de wetgever kort geleden den member-banks de bevoegdheid heeft verleend, saldi bij de Federal Reserve Banks met specie gelijk te stellen. Inconsequent is het, dat niet tevens machtiging is verleend, Federal Reserve notes als dekking aan te nemen. In de Europeesche landen wordt bijna nergens tusschen bankbiljetten en rekening-courant-saldi onderscheid gemaakt. Op zichzelf is het onzes inziens echter de vraag of de wetswijziging wel wenschelijk is geweest. Men weet, dat Sir Edward Holden, de Chairman van de London City & Milland Bank, jaren lang geijverd heeft voor het aanhouden van groote goudreserves door de Engelsche joint stock banks, en dat deze dan ook bij het uitbreken van den oorlog in de gelegenheid zijn geweest den goudvoorraad van de Bank of England belangrijk te versterken. In ieder geval is de dekking bij de member-banks thans in hoofdzaak fictie, aangezien het goud bij de Federal Reserve Banks, dat tegen deposito's der member-banks valideert, double emploi verkregen heeft.

Hierin zien wij dan ook niet zoozeer een nadeel van de oorspronkelijke wet, maar wel geldt dit voor een andere door Warburg aangehaalde bepaling, welker wijziging wonderlijk genoeg door de Commissie uit den Senaat werd afgestemd. De Federal Banks mogen geen bankbiljetten tegen ontvangst van goud in omloop brengen, dan wanneer een bepaald percentage is uitgegeven tegen commercieele wissels. Als men nu nagaat, dat op 13 October l.l. de portefeuille van alle Federal Reserve Banks tezamen beneden \$ 100 miljoen bleef, is het duidelijk, dat de uitgifte van bankbiljetten zeer belemmerd wordt. Dit wenscht men trouwens ook ter voorkoming van inflation, maar Warburg spreekt van een theorie „which makes all Europe laugh at us” en vraagt waarom men in de Vereenigde Staten anders zal handelen dan in Europa, waar de meeste banksystemen beproefd zijn gebleken.

Inderdaad is het bedrag van de bankbiljetten in omloop nog gering: op 13 October l.l. was het cijfer \$ 225.000.000. De gedeeltelijke handhaving van den vroegeren toestand is hierop natuurlijk van invloed geweest, maar toch zou het bedrag veel grooter geweest zijn, wanneer de Federal Reserve Banks zich door uitgifte van bankbiljetten hadden kunnen meester maken van het ingevoerde goud. In de twee jaren van haar bestaan is voor een bedrag van ruim \$ 600.000.000 geïmporteerd, maar de member-banks hebben dit krampachtig vastgehouden.

Paul M. Warburg ziet hierin een gevaar voor de jaren na de totstandkoming van den vrede. Het beschikbaar metaalsaldo der Reserve Banks bedraagt circa \$ 200.000.000, hetgeen waarlijk niet veel is, wanneer men nagaat, dat bij het uitbreken van den oorlog voor \$ 386 miljoen aan noodbiljetten in omloop werd gebracht. Bij de vereischte dekking van 40 pCt. zou dan slechts \$ 50 miljoen voor uitvoer beschikbaar zijn geweest. En dat na den grootsten goudtoevoer, dien Amerika ooit gekend heeft. Warburg dringt er bij zijn hoorders dan ook sterk op aan, alles in het werk te stellen ter versterking van de positie der Federal Reserve Banks. Hij eindigt met de

woorden van den Engelschen schrijver Withers: „America is now one of the leading powers in international finance, and on the wise and skilful use of its strength the future prosperity of the civilized world will, to a great extent, depend.”

Men kan zeggen, dat in zijn tweejarig bestaan het Federal Reserve systeem het binnenlandsche geldverkeer reeds groote verbeteringen heeft gebracht, en dat het de mogelijkheid opent, ook het internationale geldverkeer een krachtigen steun te verleen, maar dat hiertoe nog wel eenige wijzigingen noodig zijn. Trouwens ook met hulp van de beste wetgeving overtoert men niet terstond de positie, die de Londensche bankiers door hun kunde en integriteit jarenlang ingenomen hebben!

L. H. v. L.

DE BELANGENGEMEENSCHAP ONZER GROOTE SPOORWEGMAATSCHAPPIJEN.

Tot besluit zijner berichten in de beide vorige nummers schrijft onze medewerker:

Leidt samensmelting en centralisatie in den regel tot kostenbesparing en rationeeler bedrijfsvoering, bij een uit zijn aard zoo monopolistisch bedrijf als het spoorwegbedrijf is dit wel in bijzondere mate het geval en, met het oog op de groote kapitalen, die daarin zijn en bij voortdoring worden vastgelegd, ook een vereischte; met name geldt dit van een spoorwegnet als het Nederlandsche, dat zoo weinig rendabel en zoo betrekkelijk beperkt in omvang is en toch, mede wegens het groot aantal onderling naijverige verkeerscentra, zoo lastig te bedienen is.

Zoo zal bijv. van de thans beoogde concentratie vermoedelijk wel eene der eerste gevolgen zijn de invoering eener centrale wagenverdeling en eener centrale contrôle. ¹⁾ Dat ten aanzien van deze beide belangrijke onderdeelen van het spoorwegbedrijf centralisatie kostenbesparing en verhooging van het nuttig effect moet meebrengen, mag wel als een axioma worden beschouwd.

Voor al hier te lande waar perioden van wagenschaarschte wel steeds zullen blijven voorkomen, eensdeels omdat landbouw- en niet industrie-vervoer hier de hoofdzaak is, en anderdeels omdat in tijden van niet-gestremde scheepvaart de waterweg het leeuwendeel van het goederenvervoer trekt, mag in het belang van de verzenders geëischt worden, dat van de beschikbare wagenruimte het grootst mogelijke nut worde getrokken, hetgeen uitteraard bij verdeling uit ééne hand het best gewaarborgd is.

Uit dit oogpunt is ook het leiden van het goederenvervoer langs omwegen als een gebrek van het huidige stelsel te beschouwen, een gebrek dat bovendien de bedrijfskosten aanmerkelijk moest verhoogen, doch dat door de belangengemeenschap eveneens zal verdwijnen. Wel zal ook bij den nieuwen toestand het vervoer niet steeds langs de kortste (trouwens veelal niet de snelste) route geschieden, doch een omweg als tengevolge van het huidige stelsel bijv. gevolgd wordt voor vervoer van den Noord-Frieschen Locaalspoorweg naar Twente, Kampen en Duitschland, n.l. via Stavoren en Enkhuzen, zal toch voortaan wel vermeden worden. Dat dergelijke omleidingen, welke bij de vernuftige dooreenstrengeling der beide concurrerende netten veelvuldig voorkomen, oneconomisch zijn, behoeft geen betoog; afgezien van de kostbaarheid, zijn zij ook uit een technisch exploitatie-oogpunt moeilijk te verdedigen. Zoo moet om bij het bovengenoemd voorbeeld te blijven, elke wagen aardappelen, die van de Noord-Friesche stations naar Twente of Duitschland wordt vervoerd, een der beide Noordzeekanaalbruggen en het Centraal-station te Amster-

¹⁾ Eene centrale contrôle der Ned. spoorwegen bestaat thans slechts in naam, daar die instelling slechts S.S., N.C.S. en, sedert 1913, vermoedelijk N.B.D.S. omvat.

dam passeeren, spoorwegwerken, met welker ontlasting groote belangen gemoeid zijn.

Van omleiding sprekende denkt men onwillekeurig ook terug aan de waarlijk droevige concurrentieweën in het Belgisch-Nederlandsch goederenverkeer, waardoor de beide maatschappijen ruim een tiental jaren geleden elkander en het Ned. publiek ten bate van den Etat-Belge dupeerden; ook hier zal thans de zoo gewenschte eenheid van belangen ontstaan en zullen de maatschappijen een van zin t.z.t. van het herrezen België met meer succes de zoozeer noodige tariefwijzigingen kunnen bedingen, dan wanneer zij, als destijds, onderling kibbelende optraden.

Dat deze eenheid ook overigens in het buitenlandsch en transitieverkeer, zoowel van goederen als van personen, van groot nut voor de Nederlandsche belangen kan zijn, ligt voor de hand; tegenover het buitenland ééne lijn trekkende en daardoor met meer kracht kundende optreden, zullen de maatschappijen, niet meer belemmerd door concurrentie-overwegingen, zoowel het goederen- als het personenvervoer kunnen inrichten en leiden op de meest rationeele wijze, onafhankelijk of het Vlissingen dan wel Hoek van Holland, den linker- of den rechter-Maasoever geldt, en daarmee vermoedelijk zoowel het publiek als zichzelfe gerieven.

Behalve op andere onderdeelen der eigenlijke exploitatie (bijv. op den besteldienst, dit vooral in de groote steden — juist daar mitsdien waar concurrentie bestaat — voor de maatschappijen vrij kostbaar annex van den spoorwegdienst) zal de beoogde concentratie ook haar gunstigen invloed doen gevoelen bij de verdere voltooiing en outilleering van het spoorwegnet. Bij de belangrijke wijzigingen, welke op onderscheiden knooppunten van ons spoorwegnet dringend noodig zijn, bij den aanleg van rangeerterreinen, bij den bouw van werk- en herstelplaatsen voor rollend materieel, bij den aanbouw van dat materieel, bij den aanleg van seininrichtingen enz. zal voortaan het Nederlandsche spoorwegnet als één geheel worden beschouwd, wat het feitelijk ook is; dat daarmee het nuttig effect zal worden verhoogd en krachtsverspilling tegengegaan, ligt voor de hand.

Zooals reeds eerder werd opgemerkt heeft de onderhavige regeling ook hare schaduwzijde.

Het verdwijnen der concurrentie tusschen de beide maatschappijen zal zeker voor sommige landstreken, althans aanvankelijk, nadeel brengen, ofschoon niet uit het oog moet worden verloren, dat, wat het transitievervoer betreft, de concurrentie met het vervoer over de andere havens van Noord-West-Europa en met de andere internationale reizigersroute's blijft bestaan, wellicht eerlang zelfs in verscherpte mate, en dat overigens hier te lande de concurrentie met den waterweg van zoo overgroot belang is en door de voorgenomen versterking van dezen concurrent (Maaskanalisatie, aanleg van Wilhelminakanaal, kanalen naar Twente enz.) steeds meer wordt.

Voor het algemeen van meer belang dunkt mij het nadeel, dat thans de Staat bij de behartiging der verkeersbelangen komt te staan tegenover één lichaam. De bevoegdheden, die de wet en de spoorwegovereenkomsten aan den Staat toekennen, zijn m. i. op eene concentratie als thans zal ontstaan niet berekend. Zoo is bijv. de beperking van art. 2 der spoorwegovereenkomsten tot hoofdspoorwegen m. i. met eene dergelijke concentratie niet wel vereenigbaar; had de Regeering van meet-af de exploitatie van het geheele Nederlandsche spoorwegnet in ééne hand gebracht, dan zou zij vermoedelijk den exploitatieplicht ook tot lokaal spoorwegen hebben uitgebreid. Zoo is ook de bevoegdheid der Regeering op het punt der dienstregeling door art. 13 der spoorwegovereenkomsten, volgens hetwelk slechts 5 reizigerstreinen per dag in elke richting kunnen worden gevorderd, al te zeer beperkt.

Ook de omstandigheid, dat de maatschappijen, of-

schoon eene innige belangengemeenschap vormende, haar individueel bestaan blijven voeren, kan tot bezwaren aanleiding geven, indien bijv. door de Regeering invoering van een rechtstreeksch tarief wordt verlangd, waartoe de maatschappijen niet wenschen mede te werken.

Doch vertrouwd mag worden dat de maatschappijen voortaan nog meer dan in het verleden zich de belangrijke taak, welke haar is toevertrouwd, waardig zullen toonen en meer hare kracht zullen zoeken in gemeen overleg met de Regeering dan in angstvallig wikken, waartoe wet en overeenkomst haar verplichten.

Zoo mag dan de conclusie luiden, dat de beoogde belangengemeenschap is te aanvaarden als eene van de goede vruchten, welke naast de wrange de huidige crisis ons heeft gebracht.

Het Nederlandsche spoorwegbedrijf, door wijlen Minister Regout verlost van het spook der personeelpensionneering, niet meer verontrust door de belastingplannen van Mr. Treub, door eendracht sterk, moge in de nieuwe tijden die ons wachten zijn zoo hoogst gewichtige rol waardig vervullen!

WAARDEBEPALING VAN VOORRAAD EN GRONDSTOFFEN.

Telken jare heeft de koopman of fabrikant bij het opmaken zijner balans en bedrijfsresultaten-rekening — vulgo dicitur winst- en verliesrekening — de steeds moeilijke vraag te beantwoorden, naar welken maatstaf zijn voorraad grondstoffen en handelsgoederen voor de balans moet worden gewaardeerd. Actueel heeft deze vraag nog meer belang omdat deze stukken mede tot basis moeten strekken voor het invullen van het aangifte-biljet voor de oorlogswinstbelasting.

De koopman, die deze wet ter hand neemt, vindt in deze prikkellektuur wel een aantal strafbepalingen tegen opzettelijk onjuiste en valsche opgaven, doch geen directe beantwoording der vraag, welken maatstaf de wetgever voor zijn voorraadswaardering oirbaar acht. Wel vindt hij in het toepasselijk verklaarde artikel 10 der wet op de inkomstenbelasting de bepaling, dat afschrijving op bedrijfszaken volgens goed koopmansgebruik geoorloofd is. Terecht mag hij hieruit afleiden, dat hij ook bij zijn waarde-taxatiën naar goed koopmansgebruik behoort te handelen; en waar de uitdrukking, dat iemand een goed koopman is, niet steeds zonder twijfelachtigen bijsmaak wordt gebruikt, meen ik dit te mogen verduidelijken in dier voege, dat de voorraad moet worden getaxeerd zooals een eerlijk en voorzichtig koopman dit behoort te doen.

Drie methoden van taxatié liggen hierbij voor de hand:

- 1°. de waardeering volgens inkoopsprijs,
- 2°. de waardeering volgens actueele marktwaarde,
- 3°. de taxatie volgens inkoopsprijs doch met de beperking, dat indien de markt teruggedaan is, niet hooger gewaardeerd wordt dan de actueele marktwaarde.

Van deze drie methoden schijnt mij de laatste de meest verkieselijke en in normale omstandigheden voor den goeden koopman aanbevelenswaardig. Een taxatie toch eenvoudig naar inkoopswaarde heeft bij prijsteruggang het voor den voorzichtigen koopman terecht onoverkomelijk bezwaar, dat de aldus opgemaakte balans een geflatteerd aspect zoude vertoonen en het vermoedelijk verlies op grondstoffen en goederen daarin niet wordt gediscoteerd.

Taxeert de koopman volgens actueele marktwaarde, dan boekt hij bij oplopende markt een winst, welke hij bij lateren teruggang der prijzen niet zal kunnen realiseeren; hij zal dan in een volgend boekjaar, indien hij voor lagere prijs moet verkoopen, tegenover

een boekwinst, welke hij niet heeft genoten, een boekverlies moeten stellen, dat hij feitelijk niet heeft geleden, en van dergelijke boekingen is — en terecht — geen voorzichtig koopman gediend.

Om deze beide bezwaren te ontgaan, wordt dan ook veelal het derde systeem gevolgd, waarbij de koopman zijn balanswaarden tot geen hooger bedrag te boek stelt dan de actueele marktwaarde van zijn voorraad goederen, maar tevens geen winst boekt op goederen, welke hij nog niet heeft gerealiseerd.

In normale omstandigheden acht ik deze waardebepaling, welke vrij algemeen gevolgd wordt en door een aantal autoriteiten op boekhoudkundig gebied wordt aanbevolen, dan ook aanbevelenswaardig en juist.

Niet aldus in abnormale tijden van hooge conjunctuur en zeker niet in de hoogst abnormale tijden, welke wij thans beleven. Een groot aantal artikelen hebben een zoo abnormaal hoog prijs-niveau bereikt als nooit tevoren en men moge verschillen over de vraag of de teruggang der prijzen na het einde van den oorlog na korteren of langeren tijd zal intreden en of een eenigszins hooger prijsniveau bij enkele artikelen niet blijvend zal blijken, in ieder geval is een hoogst belangrijke teruggang der prijzen voor de meeste artikelen tot het normaal prijsniveau met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid te verwachten.

De koopman, welke zijn zaken niet liquideert, zal zijn voorraad ook bij deze abnormaal hoge prijzen moeten aanvullen, want wil hij zijn zaken blijven drijven, dan moet hij zijn fabriek gaande houden, zijn voorraad althans voor zoover dit noodzakelijk is, in magazijn hebben — stilstand in zijn bedrijf betekent achteruitgang. —; maar het noodzakelijk onafwendbaar en te voorzien gevolg hiervan is, dat hij bij de komende prijsverlaging een aanzienlijk verlies op zijn voor zijn bedrijf noodzakelijken voorraad zal moeten lijden. Hierop behoort hij als voorzichtig koopman reeds nu bedacht te zijn. Wanneer zijn bedrijf niet medebrengt, dat hij uitsluitend inkoopcontracten afsluit, welke tevens aanstonds door verkoopcontracten gedekt zijn, in welk geval van meer dan gewone winst ook thans bij de stijging der prijzen geen sprake is geweest, heeft hij het vooruitzicht om bij het intreden der prijsdaling zijn voorraad met verlies te moeten verkoopen. Ik acht het dan ook volkomen gewettigd, wanneer hij reeds nu hiermede rekening houdt en zijn voor zijn bedrijf noodzakelijken voorraad tot geen hooger prijs te boek stelt dan dien, welken zijn artikel in normale tijden heeft en waartoe de prijs binnen korteren of langeren tijd vermoedelijk zal dalen.

Bij de bepaling van dezen normalen prijs kan dan de wet op de oorlogswinstbelasting zelve als voorbeeld worden genomen. Evenals deze wet toch de winst over de drie aan den oorlog voorafgaande jaren als vergelijkingscijfer aanneemt, kan de koopman, naar het mij voorkomt, volstaan met zijn normalen voorraad te taxeerden naar den doorsneeprijs, welken dit artikel had in de jaren 1911—1912 en 1913, en zulks in de gewettigde veronderstelling, dat zooals de economische geschiedenis ons leert, bij herstel der gewone toestanden een nivelleering der prijzen is te voorzien.

Ik schrijf hierboven met voordacht, dat dit geldt voor de normale voorraden van den koopman. Mijn overwegingen gelden allerminst voor den koopman, die prijsstijging voorziende, zijn voorraad heeft opgevoerd tot een hooger quantum dan hij voor zijn bedrijf nodig heeft of pleegt te houden. Evenmin gelden zij voor den koopman, die tijdelijk in andere artikelen handelt dan waarin hij zijn bedrijf pleegt uit te oefenen en van wien niet verwacht kan worden, dat hij zijn tijdelijk gelegenheidsbedrijf zal blijven voortzetten. Voor hen beiden is prijsverlies op een voorraad, welken zij niet of voor zooverre zij dien

niet in hun bedrijf hadden of noodig hebben, niet met voldoende zekerheid te voorzien om hiermede rekening te mogen houden.

Evenmin als de fabrikant zijn fabriek op de balans brengt tegen de verkoopswaarde, daar hij niet van plan is, die fabriek te verkoopen, maar er zijn bedrijf in blijft uitoefenen, behoeft de koopman zijn voorraad op de balans te brengen voor een abnormale marktwaarde, wanneer hij in verband met de blijvende uitoefening van zijn bedrijf dien voorraad niet kan verkoopen zonder hem terstond weder aan te vullen. Een volledige toepassing dus van het ook in de practijk aanvaarde continuïteits-beginsel.

Ik kom derhalve tot de conclusie, dat de koopman zijn normaal quantum goederen, welke hij voor de voortzetting van zijn bedrijf moet hebben en houden, niet hooger op zijn balans behoeft of behoort te zetten dan voor den doorsneeprijs van het artikel gedurende de drie aan den oorlog voorafgaande jaren.

Ik ben mij volkomen bewust, dat de door mij hierboven verdedigde theorie afwijkt van de tot dusverre algemeen gangbare. Indien ik wel ben ingelicht zou in Augustus 1914 in Zürich een staathuishoudkundig congres worden gehouden, waar o.a. een onzer meest bekende economen de stelling zou verdedigen, dat een wereldoorlog op economische gronden absoluut onmogelijk was.

Zoo heeft de wereldkrijg op allerlei gebied een aantal bijna als axiomata beschouwde stellingen aan het wankelen gebracht of de practische onhoudbaarheid in deze exceptioneele tijden daarvan aangetoond.

Ook hieraan ontleen ik de vrijheid om mijn bovenstaande meening, die naar ik mij vlei, op een theoretisch logische basis staat en groote practische voordelen aanbiedt, bekend te maken.

Ik wil hieraan nog uitdrukkelijk toevoegen, dat ik haar, geheel afgezien van de oorlogswinstbelasting, in het licht der tegenwoordige omstandigheden voor de juiste houd. Welk standpunt de fiscus ten aanzien van de waardebepaling in balansen zal innemen, ligt natuurlijk nog in het duister en het is zelfs twijfelachtig of hieromtrent uniformiteit zal worden verkregen. Dit geldt trouwens ook voor vele andere punten, welke voor het invullen van het biljet op de oorlogswinstbelasting in aanmerking komen; ik noem bijv. de vraag of het agio bij uitgifte van aandelen als winst moet worden beschouwd. In ieder geval acht ik het wenschelijk om den fiscus volkomen klaren wijn te schenken en dit kan zeer gemakkelijk gedaan worden, door bij het invullen van het biljet aan te geven, welke wijze van waarde-bepaling hierbij is gevolgd.

Hopenlijk zal dan de naar het mij voorkomt practisch verstandige, billijke en theoretisch juiste opvatting, mits loyaal toegepast, ook door den fiscus worden aanvaard.

Mr. J. SALOMONSON.

Hoewel het hierboven ontwikkeld denkbeeld van den geachten schrijver ook naar onze meening alleszins overweging verdient, meenen wij toch op een bezwaar van de toepassing der idee de aandacht te moeten vestigen. De mogelijkheid van een blijvend verhoogd prijsniveau laten wij buiten beschouwing, alsook de moeilijke bepaling van wat normale voorraden zijn in een bedrijf, dat groeit, zich wijzigt of zich over meerdere gebieden uitbreidt, zooals dat met zoo tal van bedrijven, ook in de korte spanne tijds, die de wet op de oorlogswinstbelasting tot norm stelt, het geval is geweest. Maar wij willen er op wijzen, dat indien een industrieel bij verhoogde productiekosten — niet slechts zijn grondstoffen, doch ook steenkolen, oliën, machines, en last not least arbeidsloon zijn gestegen — zijn op het tijdstip der balansopmaking aanwezige fabrikaten waardeert op den gemiddelden prijs in 1911/13, hij een verlies boekt, dat door den geachten schrijver waarschijnlijk geens-

zins is bedoeld. Intusschen, voor den koopman in engeren zin, en in bovenstaand artikel wordt slechts van den koopman gesproken, geldt dit bezwaar niet of in zeer geringe mate.

EEN VERMOGENSSTAAT VAN HET RIJK.

Het wetsontwerp tot regeling van de inrichting der Staatsbegroting en Staatsrekening, dat in dit blad de vorige week uitvoerig behandeld is, geeft in zijn onderdeelen zeker nog tot velerlei beschouwingen aanleiding. Op zichzelf is dit voorstel reeds daarom belangrijk, omdat behalve de voordeelen, die in de memorie van toelichting opgesomd worden, zeker nog wel mag aangemerkt worden de te verwachten grootere belangstelling bij het publiek voor de Staatsfinanciën, wanneer jaarlijks een duidelijker beeld daarvan zal gegeven worden.

Indirect leidt de voorgestelde regeling echter tot een ander punt, dat de minister wel aanroert, doch jammer genoeg niet uitwerkt; n.l. de opstelling van een vermogensstaat van het rijk.

De minister zegt hiervan:

„Het ligt voor de hand, dat het vooralsnog onmogelijk is — vermoedelijk altijd onmogelijk zal blijven — om van de bezittingen en verplichtingen van den Staat jaarlijks een balans op te maken en aldus te constateeren of het vermogen inderdaad op peil gebleven is. Zulks behoeft echter niet terug te houden van becijferingen omtrent de toe- of afnemings van het vermogen.”

Wanneer men nu ziet dat andere landen, b.v. de drie Scandinavische rijken en Zwitserland wel een dergelijke balans opmaken, dan komt het toch vreemd voor dat dit hier op onoverkomelijk bezwaar zou stuiten. Op de absolute onaantastbaarheid der verschafte gegevens zal men in die landen toch ook wel niet aanspraak maken. Slaat men het Statistisch Jaarboek van Denemarken op, dan vindt men een uitvoerige en duidelijke berekening der verschillende activa en passiva van den Staat, die tenminste een beeld geven van den financieelen toestand van het rijk.

De moeilijkheid der waardebepaling van vele bezittingen is voor onzen minister toch zeker geen overwegend bezwaar, want bij hetgeen hij bereiken wilde is hij voor die berekening ook niet teruggeschrikt.

Ten slotte blijft er toch ook wel een nadeel over, als de minister niet nog een stap verder gaat. Uit de berekening der afschrijvingen, die hij noodig heeft om juistere begrotingscijfers te krijgen, volgt onvermijdelijk een zekere waarde van het Staatsvermogen. Stelt men deze nu, zooals in de bovengenoemde landen geschiedt, tegenover het totaal der schulden, dan komt men voor Nederland tot een veel ongunstiger resultaat dan daar.

Terwijl men in de jaren 1914 en 1915 verneld vindt (omgerekend in millioenen guldens):

	Actief.	Passief.	Netto vermogen.
In Denemarken	564	261	+ 303
„ Noorwegen	337	240	+ 97
„ Zweden	1044	404	+ 640
„ Zwitserland	288	252	+ 36

zou men, op grond van de gegevens, door den Minister verstrekt, aangevuld met eenige nog in aanmerking komende posten, voor Nederland de volgende cijfers krijgen:

	Actief.	Passief.	Netto vermogen.
	797	1406	— 609

In werkelijkheid verhoudt zich onze financieele toestand tot de vier genoemde rijken zeker anders dan deze cijfers aangeven. Het lijkt daarom gewenscht, dat de Minister door aanvulling zijner berekeningen in bedoelde richting onjuiste conclusies voorkomt.

H. E. S.

EEN ENGELSCHMAN OVER MIDDEN-EUROPA.

Aan het vraagstuk van de handelspolitieke toenaadering tusschen Duitschland en Oostenrijk-Hongarije werd enkele maanden geleden in dit tijdschrift (pag. 357 v.v.) reeds een uitvoerig artikel gewijd. De gelegenheid is er een, die telkens weer onze aandacht zal moeten hebben en ten aanzien waarvan telkenmale ook nieuwe tendenzen zich voordoen, die ons voeren tot juister besef van de kern van het probleem, die aanwijsbaarder naar voren gaat komen in de uitingen van hen, die zich met het vraagstuk bezighouden.

Getrouw aan de loffelijke eigendommelijkheid van de Deutsche publiceerende wetenschappelijke-organen: in de vraag van den dag systeem te brengen, heeft in zake Midden-Europa Prof. Dr. Franz Eulenburg, op waardevolle wijze recapitulerende besprekingen gegeven van de literatuur over dit onderwerp. In het *Weltwirtschaftliches Archiv*, Bd. 7, Heft 2, pag. 379 v.v. en Bd. 8, Heft 2, pag. 394 v.v., vindt men deze besprekingen opgenomen.

Het ligt niet in de bedoeling voor dit tijdschrift een dergelijk werk te verrichten als Prof. Eulenburg tot stand bracht. Zeer zeker zal het onderwerp nog menigmaal in bespreking moeten genomen worden, ten einde alsdan te trachten de invloeden op Nederland en Nederlands werkzaamheid, waarin de midden-Europa-politiek zich ten slotte zal uiteten, in beeld te verkrijgen.

Aan het slot van zijn laatste bespreking wijst prof. Eulenburg er op hoe de beschouwing van het vraagstuk zich verdiept en daarmede verhelderd heeft. Met het bekende werk van Friedrich Naumann „*Mittleuropa*“, beschouwt Prof. E. eene afbakening gesteld in de beoordeeling van het plan; de enthousiaste voorstelling van een economisch-avonturier als Naumann, heeft sedert die der logische critici naast zich gekregen. „Aller Voraussicht nach werden diese kritischen Stimmen recht behalten“ zegt Prof. E. Het dreigement van den „gesloten handelsstaat“ blijft voor mij toch ook nog altijd het zekerst ontkend in de woorden van den Pruisischen handelsminister Sydow, dat economische kwesties geen gevoelskwesties zijn.

Toch is het boek van Naumann nu maar niet weer over boord te gooien. Een boek als „*Mittleuropa*“ heeft om zoo te zeggen zijn lezerskring vóórdat het verschenen is en ongetwijfeld blijft nog lang in den geest van den Duitscher, die zich in deze oorlogsdagen patriot voelt, (de „Auslands“-Duitscher niet te vergeten) de Naumannsche gedachte hangen.

Het wil mij daarom van beteekenis voorkomen, dat in Engeland aanleiding werd geacht te bestaan het Engelsche publiek eene vertaling voor te leggen van Naumann's boek ¹⁾ en dat iemand van de capaciteit van Prof. W. J. Ashley eene uitvoerige inleiding daarbij schreef, waarin de beteekenis van het werk wordt uiteengezet. Hoe Prof. Ashley over het boek denkt, kan misschien ook den Nederlandschen beoordeelaar van het Midden-Europa-plan dienstig zijn. Een excerpt van de inleiding volgt hier.

Prof. Ashley zegt, zijn bericht is 27 Juni j.l. gedateerd, dat Naumann's boek de belangwekkendste oorlogspublicatie is, welke in Duitschland het licht zag. Allereerst wordt de wordingsgeschiedenis van Naumann als persoonlijkheid geboden en Ashley meent er uitvoerig op te moeten wijzen, hoe Naumann een van die menschen is bij wie wijziging der omstandigheden voert tot radicale wijziging in hunne gevoelens, welke menschen ergo zijn: „peculiarly sensitive to the movement of contemporary feeling“, maar die dan ook zonder veel beleid eenige opwelling, welke in het brein van zekeren menschenkring te zaliger of onzaliger ure opwelt, als denkbeeld zonder „maar“ uitspreken. Ashley brengt dit aldus tot uitdrukking: „One

¹⁾ *Central Europe*. Fr. Naumann. Eng. uitgave bij P. S. King & Son Ltd. 1916.

sometimes wonders, be it remarked in passing, whether German writers, even Naumann, do not sometimes forget that a good many people outside Germany can read German."

Voor Ashley komt Naumann's plan neer op de vestiging van een federalen staat met Duitsche beïnvloeding, echter is daarmede niet gezegd dat in de bedoeling ligt, tusschen de centraal-Europeesche landen, eene onbeperkte tolgemeenschap te vestigen. Toch is voor Prof. A. het doel waarop de voorstanders afsturen van Midden-Europa te maken een „self-sufficing economic area". Met de beperkingen, die in het vorenstaande weergegeven werden, concludeert Prof. A. ten slotte: „Anyhow the making of a tariff union is going to be seriously attempted from the German side". Onze inleider meent bijzonder te moeten wijzen op het feit, dat een man als Schmoller, die „has the reputation of that statesmanlike caution which waits to bless a movement till it is well under way", zich nu in de „*Neue Freie Presse*" voor enge tariefbanden heeft uitgesproken. Voor Prof. Ashley is het Midden-Europa-plan een daad van verblinding, een voorstel waar de bezwaren duim dik bovenop liggen. Hij heeft er echter oog voor, dat deze ook in Duitschland niet ontevinsd worden en noemt in dit verband speciaal Prof. Harms' voortreffelijk boekje „*Deutschlands Anteil enz.*" Maar aan het slot van zijne opmerkingen zegt Prof. Ashley toch: „it looks very much as if Germany will try to do both regain its previous foreign trade and create a Central-Europe with internal preference but that if it has to make a choice it will choose Central-Europe and hope to regain its foreign trade at some later season".

De publicatie waarvan de inleiding hier ter sprake kwam, wijst er inderdaad op, dat ook de antagonisten van de Midden-Europeesche gedachte *Duitsch* lezen. De stem van een autoriteit als Ashley blijft in de betrokken kringen natuurlijk niet ongehoord en volkomen juist tal dan de opmerking van Prof. Eulenburg blijken te zijn: „Wenn wir aber mit dem handelspolitischen Zusammenschluss vorangehen; so wird die Neigung dazu in anderen Staaten wesentlich gestärkt."

Duitschland zal zich dienen af te vragen of het zulks wenschelijk acht.

G. E. H.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Verboden is de uitvoer van alle *specerijen* (verboden was reeds de uitvoer van peper) en tevens die van *reukstoffen*.

Verkoop van consenten. Aangezien blijkbaar bij vele belanghebbenden de meening bestaat, dat uitvoer-consenten, welke ten name van een bepaald persoon verleend zijn, zoo noodig nog weer verhandeld mogen worden; zoodat de uitvoer van bedoelde goederen plaats vindt door een ander dan dengeen, op wiens naam het consent oorspronkelijk verleend was, acht de Minister van Landbouw het wenschelijk ter algemeene kennis te brengen, dat elke verkoop van een consent door den oorspronkelijken houder, tenzij zulks in de betrokken uitvoerregeling speciaal mocht zijn geoorloofd, tengevolge zal hebben het intrekken van het verhandelde consent en eventueel eene schorsing van den exporteur als zoodanig.

Rijst, gort en haver mout. Ingevolge art. 6, 1e lid der Distributiewet is door den Minister van Landbouw, enz. verboden, dat zonder zijn schriftelijke toestemming rijst, gort en haver mout anders worden gebruikt dan voor menschelijk voedsel.

Aardappelen. Door den Minister van Landbouw is aan de Vereeniging van Aardappelmeelfabrikanten te Veendam medegedeeld, dat het verbod van vermalen van voor consumptie geschikte geelvllezige aardappelen ook na 1 dezer gehandhaafd zal wor-

den. Met de vermalen van verdere hoeveelheden witvllezige en niet voor consumptie geschikte geelvllezige aardappelen kan niet eerder worden aangevangen, dan nadat door fabrikanten in onderling overleg maatregelen zijn getroffen, opdat de partijen, welke door het vermalingsverbod van geelvllezige aardappelen aan het aan iedere fabriek toegewezen contingent zijn onttrokken, worden aangevuld.

Voorts is, met wijziging van vorige beschikkingen, thans nader bepaald, dat het vermalen of verwerken van geel- en witvllezige aardappelen verboden is, met uitzondering van die partijen, welke blijkens eene verklaring, af te geven door of vanwege de Aardappelvereeniging voor de menschelijke consumptie ongeschikt zijn.

Opgave van voorraden van ijzer en staal. Nu eene Rijksc commissie voor de distributie van ijzer en staal is ingesteld, acht de Minister het wenschelijk zoo spoedig mogelijk een overzicht te verkrijgen van de voorraden ijzer en staal, welke hier te lande aanwezig zijn. In verband hiermede is aan de burgemeesters verzocht alle personen, welke daartoe naar hunne meening in aanmerking kunnen komen, ten spoedigste ingevolge art. 9 der Distributiewet uit te noodigen, opgave te doen van de bij hen aanwezige voorraden zoowel van bewerkt als onbewerkt ijzer en staal. Deze opgave zal het eerst moeten geschieden omtrent de hoeveelheden, welke omstreeks 15 dezer in voorraad zijn en zal vervolgens elke maand herhaald moeten worden, teneinde geregeld op de hoogte te kunnen blijven van uitbreiding of vermindering der voorraden.

MAANDCIJFERS.

SPAARBANKCIJFERS.

Overzicht van inleg en terugbetaling bij 50 particuliere spaarbanken (aangesloten bij den Nederlandschen Spaarbankbond) gedurende October 1916.

Sparbanken met een aan inleggers vers. huldigd bedrag van:	Bedrag in Guldens		Posten	
	Inleg	Terugbetaling	Inleg	Terugbetaling
beneden f 100.000	9.397	8.195	83	26
f 100.000—, 500.000	138.405	122.955	2.575	842
„ 500.000—, 1.000.000	167.986	162.948	2.326	985
„ 1.000.000—, 2.000.000	469.176	377.562	4.936	2.284
„ 2.000.000—, 4.000.000	244.629	342.274	2.332	1.486
„ 4.000.000—, 7.000.000	637.046	543.632	7.067	4.601
boven „ 7.000.000	1.268.524	958.726	27.513	12.365
Totaal ..	2.935.163	2.515.292	46.832	22.589
Totaal October 1915	2.394.686	1.827.232	39.364	20.272
„ „ 1914	1.640.397	2.249.402	27.815	23.727
October	1916	1915	1914	
Uitgegeven nieuwe boekjes	3044	2526	1591	
Geheel afbetaalde boekjes..	1965	1874	3292	

Overzicht van inleg en terugbetaling bij de Rijks-postspaarbank.

SEPTEMBER	1916	1915 ..	1914
Inlagen	f 6.934.162	f 5.971.767	f 4.004.332
Terugbetalingen ..	„ 5.573.942	„ 4.498.393	„ 4.501.649
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 198.853.737	„ 182.497.421	„ 180.808.470
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 26.196.700	„ 24.240.400	„ 24.331.650
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	9.706	8.804	5.175
Aantal geheel afbetaald	5.784	6.189	4.867
Aantal uitstaande op ultimo	1.721.418	1.682.901	1.671.707

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	11 November 1916	20 Juli 1914
Ned. Bank	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff. Vrsch. in R.C.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Duitsche Rijkbank	6 " 14 Juli '16	3 " 29 Jan. '14
Bank van Frankrijk	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Russische Staatsbk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Zweedsche Rijkbank	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 1 Mei '16	4 1/2 " 6 " '14
Bank van Italië	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Javasche Bank	3-5 " 4 Febr. '15	—
	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
11 Nov. '16	2 1/4 1)	2 3/4	5 1/2 3/2	4-5/8	—	2 1/4-1/2 1)
6-11 " '16	2 1/8-1/4	2-3/4	5 1/2 3/2	4-5/8	—	2 1/4-1/2
30 O.-4 N. '16	2 1/8-1/2	2-3 1/2	5 1/2 3/2	4-5/8	—	2 1/4-1/2
23-28 Oct. '16	1 3/4-2 3/4	2 3/4-3 1/2	5 1/2 3/2	4-5/8	—	2-1/2
8-13 Nov. '15	4-1/4	3 1/2-4	4 7/8-5 3/8	—	—	1 7/8
9-14 Nov. '14	—	—	2 1/8-3	—	—	5 1/4-6
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 10 November.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs werden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
6 Nov. 1916 ..	11.64	42.35	41.87 1/2	2.44
7 " 1916 ..	11.64	42.32 1/2	41.90	2.44
8 " 1916 ..	11.64	42.32 1/2	41.87 1/2	2.44
9 " 1916 ..	11.63 3/4	42.22 1/2	41.90	2.43 3/4
10 " 1916 ..	11.63	42.25	41.85	2.43 3/4
11 " 1916 ..	11.62 3/4	42.15	41.85	2.43 3/4
Laagste der week	11.62	42.12 1/2	41.80	2.43 1/2
Hoogste " "	11.65	42.37 1/2	41.90	2.44 1/4
4 Nov. 1916 ..	11.65	42.35	41.97 1/2	2.44 1/4
28 Oct. 1916 ..	11.62 1/4	42.60	41.82 1/2	2.43 3/4
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

OVERZICHT.

De wisselmarkt was de geheele week flauw. Alle koersen brokkelden meer of minder af.

Londen liep terug van 11,65 tot 11,62 3/4, Parijs van 41,87 1/2 tot 41,82 1/2.

Ook dollars waren flauwer en liepen terug tot 2,43 3/8. Skandinavie stationair. Kopenhagen de geheele week ca. 66,10, Stockholm schommelend tusschen 69,25 en 69,35.

Berlijn en Weenen steeds aangeboden en gestadig dalend, resp. van 42,32 1/2 tot 42,15 en van 26,95 tot 26,70.

Roebels zeer flauw, enkele dagen sprongsgewijze dalend slot ca. 72 3/4.

Alleen Zwitserland was eenigszins vaster, oplopend van 46,70 tot 46,85, daarna weder iets aangeboden en sluitend op 46,70.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
11 November 1916	4.76.45	5.84 1/2	69 3/4	40 15/16
Laagste d. week..	4.76.45	5.82 1/2	69 3/4	40 15/16
Hoogste " " ..	4.76.45	5.84 1/2	70	40 15/16
4 November 1916	4.76.45	5.84 3/4	70 1/8	41
28 October 1916	4.76.35	5.84 1/2	70 3/8	41
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	20 Oct. 1916	27 Oct. 1916	Week 28 Oct.-3 Nov.		3 Nov. 1916
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8
B. Aires	d.p.gd.pes.	49 7/8 3/2	49 7/8 3/2	49 7/8 3/2	49 7/8 3/2	49 7/8 3/2
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/4 1/8	1/4 1/8	1/4 1/8	1/4 1/8	1/4 1/8
Hongkong ...	id. p. \$	2/2 3/8	2/2 3/8	2/2 3/8	2/2 3/8	2/2 3/8
Lissabon	d. p.escudo	34 1/8	33 3/8	33 3/8	33 3/8	33 3/8
Madrid	Peset. p. £	23.50	23.40	23.33	23.50	23.35
Montevideo..	d. p. peso	52 3/8	52 3/8	53	53 3/16	53 3/16
Montreal....	\$ per £	4.76 3/8	4.76 3/8	4.76 3/8	4.76 3/8	4.76 3/8
Petrograd ..	R. p. £ 10	153	154 1/4	155 1/2	156 1/2	156 1/2
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	12 7/8 3/2	12 1/4	12 7/8 3/2	12 7/8 3/2	12 7/8 3/2
Rome	Lires p. £	31.—	31.32 1/2	31.50	32.—	31.98
Shanghai ..	sh/d.p.tael	3/1 1/4	3/1 3/8	3/1 3/8	3/1 7/8	3/1 7/8
Singapore ..	id. p. \$	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 3/16
Valparaiso 1)	d. p.pap.p.	10 1/2 3/2	10 1/2	10 1/2	10 3/8	10 1/2 3/2
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1 11/16	2/1 9/16	2/1 9/16	2/1 9/16	2/1 9/16

1) Noteeringen op 90 dagen.

Wegens het ontbreken van Engelsche post missen wij de buitenlandse wisselnoteeringen op Londen van de afgelopen week. De noteeringen van den aanvang der week, welke ons nog bereikten, volgen hieronder:

	4 Nov.	6 Nov.	6 Nov.	4 Nov.	6 Nov.
Alexandrië..	97 3/8	97 3/8	Petrograd ..	156 1/2	156 1/2
Buenos Aires	49 7/8 3/2	49 7/8 3/2	Riode Janeiro	12 7/8 3/2	12 1/4
Calcutta	1/4 1/8	1/4 1/8	Rome	32,—	32,03
Hongkong ..	2/2 3/8	2/3	Shanghai ..	3/2 3/8	3/2 3/8
Lissabon	33 3/4	32 7/8	Singapore ..	2/4 3/16	2/4 3/16
Madrid.....	23,32 1/2	23,19	Valparaiso..	10 11/16	10 11/16
Montevideo..	53 3/16	53 3/16	Yokohama ..	2/1 9/16	2/1 9/16
Montreal....	4,76 3/8	4,76 3/8			

GOUD EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Noteering te Londen.

te New York.

11 Nov. 1916.....	34 1/16	71 1/2
4 " 1916.....	32 3/4	68 3/4
28 Oct. 1916.....	32 1/4	67 3/8
21 " 1916.....	32 3/8	67 3/8
13 Nov. 1915.....	24 7/16	50 1/4
14 Nov. 1914.....	22 1/8	47 3/8
20 Juli 1914.....	24 11/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 11 NOVEMBER 1916.

Activa.		
Binnenl. Wis-	H.-bk. f	55.416.790,17
sels, Prom.,	B.-bk. "	197.549,82
enz. in disc.	Ag.sch. "	12.305.785,56
		f 67.920.125,55
Papier o. h. Buitenl. in		
disconto		—
Idem eigen portef. f		7.919.431,—
Af: Verkocht maar voor		
de bk. nog niet afgel. "		—
		" 7.919.431,—
Beleeningen		
incl. vrsch.	H.-bk. f	28.519.407,51
in rek.-crt.	B.-bk. "	4.516.544,23 1/2
op onderp.	Ag.sch. "	33.685.000,87
		f 66.720.952,61 1/2
Op Effecten	f	60.983.452,61 1/2
Op Goederen en Spec. "		5.737.500,—
		" 66.720.952,61 1/2
Voorschotten a. h. Rijk		" 14.012.996,62
Munten Muntmateriaal		
Munt, Goud	f	62.449.965,—
Muntmat. Goud		521.706.660,15 1/2
		f 584.156.625,15 1/2
Munt, Zilver, enz. "		6.449.827,64 1/2
Muntmat. Zilver .. "		—
		" 590.606.452,80
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds. f		5.143.970,12 1/2
id. van 1/5 v. h. kapit. "		3.956.173,25
		" 9.100.143,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank		" 1.400.000,—
Diverse rekeningen		" 63.273.799,66
		f 820.953.901,62
Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds		" 5.155.090,93 1/2
Bankbiljetten in omloop		" 740.457.560,—
Bankassignatiën in omloop		" 2.717.582,35
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f	—
Van anderen		" 47.493.067,80
		" 47.493.067,80
Diverse rekeningen		" 5.130.600,53 1/2
		f 820.953.901,62
Beschikbaar metaalsaldo	f	431.576.871,23 1/2
Op de basis van 2/3 metaaldekking		" 273.443.229,20 1/2
Minder bedragen bankbiljetten in omloop		
dan waartoe de Bank gerechtigd is ..		" 2.157.884.355,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's		2.669.382,06
Buitenlandsche wissels		1.105,—
Beleeningen		4.226.239,84
Goud		1.044.191,52
Zilver	131.880,22	
Bankbiljetten		4.251.000,—
Part. Rek.-Crt. saldo's ..		680.275,90 1/2

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	11 Nov. 1916	4 Nov. 1916
Aan schatkistpromessen..	f 115.910.000,—	f 117.910.000,—
waarvan rechtstreeks bij		
de Ned. Bank geplaatst	" 52.000.000,—	" 54.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	" 85.090.000,—	" 85.090.000,—
Aan zilverbons	" 16.835.511,50	" 16.352.165,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisbare schulden
11 Nov. 1916	584.157	6.450	740.458	50.211
4 " 1916	585.201	6.318	744.709	51.672
28 Oct. 1916	583.642	6.531	730.338	76.022
21 " 1916	583.658	6.410	715.965	91.762
14 " 1916	584.677	6.273	715.453	90.348
7 " 1916	587.354	6.189	708.521	99.070 ¹⁾
30 Sept. 1916	587.360	6.597	700.782	108.636
23 " 1916	587.367	6.931	678.644	143.451
16 " 1916	587.373	7.000	678.243	146.374
9 " 1916	583.879	7.160	675.829	146.397
2 " 1916	584.865	7.460	679.571	134.879
26 Aug. 1916	585.813	8.231	657.109	140.467
19 " 1916	587.278	8.694	659.399	133.792
13 Nov. 1915	407.608	2.973	565.997	24.873
14 Nov. 1914	171.945	4.689	477.014	20.798
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek. crt. saldo van het Rijk f 2.694.000.

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
11 Nov. 1916	67.920	52.000	66.721	431.577	75
4 " 1916	70.590	54.000	70.927	431.346	73
28 Oct. 1916	99.035	83.000	63.153	428.001	73
21 " 1916	98.853	83.000	60.507	427.622	73
14 " 1916	93.911	78.000	59.502	428.889	73
7 " 1916	105.286	89.500	59.986	431.122	73
30 Sept. 1916	105.616	89.500	60.662	431.171	72
23 " 1916	106.005	89.500	61.692	428.984	72
16 " 1916	106.348	89.500	62.736	428.547	72
9 " 1916	105.368	88.500	63.168	425.731	73
2 " 1916	97.276	80.500	64.043	428.532	74
26 Aug. 1916	75.887	59.500	64.757	433.626	75
19 " 1916	70.087	53.500	65.766	436.430	76
13 Nov. 1915	74.737	39.560	91.827	291.874	69
14 Nov. 1914	185.594	77.500	132.242	76.884	35
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisb. schulden
9 Sept. 1916	69.085	24.716	149.637	56.224
2 " 1916	71.599	24.806	145.520	67.471
26 Aug. 1916	***	***	***	***
19 " 1916	70.069	24.377	145.373	60.171
11 Sept. 1915	42.383	32.477	133.915	32.249
12 Sept. 1914	23.496	21.310	131.969	14.992
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
9 Sept. 1916	6.749	35.485	65.460	7.486	52.629	46
2 " 1916	6.871	37.841	67.579	7.365	53.807	45
26 Aug. 1916	***	***	***	***	***	***
19 " 1916	7.151	37.544	61.677	7.796	53.337	46
11 Spt. 1915	5.932	14.138	49.611	23.849	41.628	45
12 Spt. 1914	6.971	7.079	71.009	3.699	15.414	31
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen 1)
23 Sept. 1916..	650	1.098	743	876	718
16 " 1916..	658	1.132	759	874	724
9 " 1916..	643	1.155	745	885	727
2 " 1916..	708	1.054	791	882	623
25 Sept. 1915..	879	958	1.040	865	1.262
26 Sept. 1914..	845	999	895	734	320
25 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 1 NOVEMBER 1916.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 72.876.970	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion ,, 54.426.970
£ 72.876.970	£ 72.876.970

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities.. £ 42.188.153
Rest ,, 3.187.415	Other securities ,, 105.714.121
Public deposits ,, 51.107.437	Notes ,, 35.652.675
Other deposits ,, 116.622.055	Gold and silver coin ,, 1.936.370
Seven-day and other bills.. ,, 21.412	
£ 185.491.319	£ 185.491.319

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
8 Nov. 1916	56.495	37.172	***	***	***
1 " 1916	56.363	37.224	137.188	28.500	105.807
25 Oct. 1916	56.063	36.686	135.319	28.500	103.862
18 " 1916	56.455	36.668	134.934	28.500	102.633
10 Nov. 1915	55.352	33.199	87.690	28.500	44.621
11 Nov. 1914	69.281	35.519	33.679	11.500	13.924
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek- kings- percen- tage 1)
8 Nov. 1916	42.188	100.683	51.597	111.252	37.773	23 1/4
1 " 1916	42.188	105.714	51.107	116.622	37.589	22 3/8
25 Oct. 1916	42.188	102.443	52.543	112.172	37.827	23
18 " 1916	42.188	101.390	55.589	108.496	38.237	23 1/4
10 Nov. 1915	18.895	97.667	48.958	90.415	40.603	29 1/8
11 Nov. 1914	17.004	105.091	19.249	137.287	52.212	33 3/8
22 Juli 1914	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 7 NOVEMBER 1916.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk.	2.527.915.000
davon Goldbestand	"	2.511.881.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine....	"	252.942.000
Noten anderer Banken	"	5.150.000
Wechsel	"	7.795.391.000
Lombardforderungen	"	14.637.000
Effekten.....	"	67.536.000
Sonstige Aktiva	"	633.792.000
Grundkapital.....	"	180.000.000
Reservefonds	"	85.471.000
Notenumlauf	"	7.245.928.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	"	3.403.665.000
Sonstige Passiva	"	382.304.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- percen- tage 1)
7 Nov. 1916	2.527.915	2.511.881	252.942	7.245.928	38
31 Oct. 1916	2.522.286	2.506.076	229.445	7.260.036	38
23 " 1916	2.519.997	2.503.402	360.971	7.033.624	41
14 " 1916	2.518.042	2.501.223	340.427	7.126.516	40
6 Nov. 1915	2.466.885	2.432.490	960.323	5.910.018	58
7 Nov. 1914	1.921.580	1.885.416	859.218	4.084.842	68
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine:

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge- geven	In kas bij de Reichs- bank
7 Nov. 1916	7.795.391	3.403.665	2.596.900	242.400
31 Oct. 1916	7.877.607	3.458.360	2.528.800	218.700
23 " 1916	7.615.881	3.586.148	2.520.700	346.700
14 " 1916	7.478.921	3.289.675	2.466.000	326.600
6 Nov. 1915	4.285.295	1.574.536	1.905.000	916.000
7 Nov. 1914	2.642.943	1.282.060	1.120.000	855.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Zilver	* Te goed in het bui- tenland	Wissels	* Uitge- stelde wissels
9 Nov. 1916	5.009.400	325.798	894.720	632.052	1.368.906
2 " 1916	4.992.020	326.094	933.780	576.256	1.371.186
26 Oct. 1916	4.921.979	328.047	870.920	479.672	1.374.928
19 " 1916	4.885.785	328.560	778.340	452.150	1.377.592
11 Nov. 1915	4.782.030	361.467	1.005.794	273.237	1.897.011
12 Nov. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	4.104.390	639.620	—	1.541.080

Data	Belcening	* Buitgew. voorsch. af d. Staat	Bank- biljetten	Rek. Crt. Particu- lieren	Rek. Crt. Staat
9 Nov. 1916	1.362.108	6.400.000	15.972.641	1.797.823	122.052
2 " 1916	1.380.300	6.600.000	16.128.286	1.743.294	180.888
26 Oct. 1916	1.185.351	8.600.000	16.589.150	2.730.840	200.977
19 " 1916	1.175.617	8.600.000	16.800.016	2.541.756	79.451
11 Nov. 1915	568.930	7.200.000	14.188.166	2.524.972	59.179
12 Nov. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	769.400	5.911.910	942.570	400.590

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten” komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegoed i/h buit- tenland	Zil- ver	Schat- kistbil- jetten	Dis- conto's en belee- ningen	Circu- latie	Rek. Ceu- rant
5 Nov. '16	1.556	2.055	110	6.014	798	7.935	1.770
29 Oct. '16	1.559	2.055	107	5.368	764	7.875	1.708
21 „ '16	1.556	2.055	104	5.278	779	7.720	1.659
14 „ '16	1.554	2.055	104	5.144	798	7.587	1.620
5 Nov. '15	1.604	35	26	3.119	1.249	5.054	1.397
5 Nov. '14	1.548	216	41	1.587	2.781	963
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. BELGIË.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen: De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buit- saldi	Beleen. van buit- vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie.	Rek. Crt. saldi.
2 Nov. 1916	352.036	76.639	490.000	45.520	828.562	115.235
26 Oct. 1916	352.330	76.443	480.000	44.075	828.431	114.262
19 „ 1916	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.068
12 „ 1916	351.119	75.847	480.000	43.101	828.252	111.877
4 Nov. 1915	158.136	41.351	440.000	56.830	522.000	169.516

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circu- latie	Dekkings- Percen- tage ¹⁾
13 Oct. '16	386.977	13.991	101.094	559.990	12.815	71
6 „ '16	394.348	11.377	99.486	568.758	13.349	72
29 Sept. '16	387.195	7.811	106.578	560.725	16.249	71
22 „ '16	378.443	7.642	111.590	558.403	17.519	70
15 Oct. '15	286.788	19.748	43.959	343.766	14.791	82

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
11 Nov. '16	695.480	3.564.210	31.240	3.401.890	109.730
4 „ '16	688.160	3.502.350	31.500	3.346.610	112.370
28 Oct. '16	670.440	3.441.070	31.600	3.304.560	105.730
21 „ '16	638.450	3.426.210	31.630	3.320.730	76.010
13 Nov. '15	742.250	3.344.840	34.890	3.113.160	188.800
14 Nov. '14	442.800	1.925.350	106.730	2.133.170	7.410
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 11 November 1916.

Door de groote kapitaalwensen, die bij voortdurende aan de geldmarkt gesteld worden, valt het deze moeilijk de lage noteringen te handhaven, die gedurende langen tijd haar kenmerk waren. Wel liep de prolongatie-koers in de afgelopen week een oogenblik tot 2 pCt. terug, doch het slot is veel vaster: 2½, onder den invloed der aankondiging van eenige zeer belangrijke uitgaven.

Door deze concurrentie van nieuwe waarden is de belangstelling voor *Nederlandsche staatsfondsen* nog steeds zeer matig. Toch kunnen de koersen zich vrijwel handhaven. 5 pCt. obligatiën sluiten zelfs 9/16 pCt. hooger.

Voor *buitenlandsche staatsobligatiën* is de vraag eveneens zeer gering met uitzondering van Russen, die bij voortdurende van een willige houding blijken te geven. Vooral het slot was wederom zeer gunstig.

Van niet-Europeesche fondsen werden Japanners en Chineezers eenige punten hooger verhandeld. Ook voor Zuid-Amerikanen, inzonderheid Brazilianen, keert de vraag, ofschoon nog in beperkte mate, weder, nu de mogelijkheid bestaat, dat Brazilië de rente-betaling in 1917 zal hervatten.

4 Nov. 8 Nov. 11 Nov. Rijzing of daling.

5 % Nederl. Werk. Schuld.	102 ³ / ₁₆	102 ⁷ / ₈	102 ⁷ / ₈	+ ⁹ / ₁₆
3½ % Nederl. Werk. Schuld.	85 ¹ / ₈	85 ¹ / ₁₆	85 ⁹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
3 % Nederl. Werk. Schuld.	76 ¹ / ₄	77 ¹ / ₈	76 ¹ / ₄	—
2½ % Nederl. Werk. Schuld.	64 ¹ / ₂	64 ¹³ / ₁₆	64 ¹ / ₈	— ³ / ₈
5 % Oost-Indië 1915	101 ³ / ₁₆	101 ¹ / ₁₆	101 ¹ / ₁₆	— ¹ / ₈
3½ % Pruisen (Consols)	56	53	52	— 4
4½ % Ivangorod Dombrowa	65 ³ / ₄	67 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂	+ 5 ³ / ₄
4 % Nicolai	64 ¹³ / ₁₆	65 ¹ / ₈	66 ¹ / ₂	+ 1 ⁹ / ₁₆
4 % Rusland 1880	59 ⁷ / ₁₆	59 ⁷ / ₁₆	60 ⁷ / ₁₆	+ 1
4 % Rusl. Zuidwest	63 ¹ / ₂	63	64 ¹³ / ₁₆	+ 1 ⁷ / ₁₆
4 % Orel Griasi 1887	57 ¹ / ₂	58 ³ / ₄	58 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
4 % Rusl. Rothschild 1889	63	63 ³ / ₁₆	64 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
4 % Rusland Hope	66 ⁹ / ₁₆	66 ⁹ / ₁₆	66 ⁹ / ₁₆	—
4 % Rusl. Rothschild 1891	61 ⁹ / ₁₆	63 ³ / ₈	63 ³ / ₈	+ 2 ¹ / ₁₆
4 % Rusl. Rothschild 5e emissie	62 ¹ / ₂	63 ¹ / ₂	65	+ 2 ¹ / ₂
5 % China 1912	69 ¹¹ / ₁₆	69 ⁴ / ₁₆	70	+ ⁵ / ₁₆
5 % Japan 1908—1909	88 ¹ / ₈	88 ⁷ / ₈	88 ³ / ₄	+ ⁵ / ₈
5 % Brazilië	60 ¹ / ₄	61	62	+ 1 ³ / ₄
5 % Sao Paulo 1905	66 ¹ / ₂	67 ³ / ₄	67 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
5 % Dominica	95 ¹ / ₂	96 ⁷ / ₁₆	96 ⁹ / ₁₆	+ 1 ¹ / ₁₆
3½ % Uruguay 1892	56 ⁹ / ₁₆	53 ³ / ₈	55 ³ / ₄	— ¹³ / ₁₆

De *Amerikaansche* afdeling hier ter beurze heeft zich aanvankelijk weinig gestoord aan het verloop der verkiezingen in de Unie. Men hield meer rekening met onmiddellijke zakelijke factoren en vond hierin blijkbaar aanleiding te over om als kooper op te treden. Zoo was, vooral in de eerste helft van de afgelopen week, de stemming zeer vast, o.a. voor American Hide & Leather, Cities Service, Central Leather, die 23½ pCt. stegen enz. Voor spoorwagfondsen bestaat nog steeds goede belangstelling tot hogere prijzen, vooral Missouri's, Southern Rail en Chicago Rock Island.

De herkiezing van Wilson, — die de invoering van hooge beschermende rechten uitsluit, — bracht de stemming even aan het wankelen, maar spoedig volgde herstel.

Marine-soorten werden weer hooger gezocht, vermoedelijk op het bericht, dat het comité, dat omtrent de fundering van de achterstallige dividenden moet beraadslagen, thans is geconstitueerd.

4 Nov. 8 Nov. 11 Nov. Rijzing of daling.

Advance Rumely	28 ¹ / ₄	32	32	+ 3 ³ / ₄
American Beet Sugar	104 ⁷ / ₈	105 ¹ / ₂	105 ⁷ / ₁₆	+ ⁹ / ₁₆
American Can	63 ¹ / ₄	66	64 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₂
American Car & Foundry	73 ³ / ₄	75 ¹¹ / ₁₆	75 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₂
American Hide & Leather	67 ⁷ / ₈	72	74 ⁷ / ₁₆	+ 6 ⁹ / ₁₆
Am. Smelting & Ref.	111 ¹ / ₂	114 ³ / ₈	112 ³ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
Anacoda Copper	197 ³ / ₄	200	203 ¹¹ / ₁₆	+ 5 ¹⁵ / ₁₆
Central Leather	100 ¹ / ₂	111	123 ⁷ / ₈	+ 23 ³ / ₈
Cities Service	290 ¹ / ₂	300	304	+ 13 ¹ / ₂
Dominion Steel	73 ³ / ₄	77	79 ¹⁵ / ₁₆	+ 6 ³ / ₁₆
Gulf States Steel	94 ¹ / ₄	98 ¹ / ₈	98 ⁷ / ₁₆	+ 4 ³ / ₁₆
Republic Iron & Steel	80	86 ³ / ₄	86 ³ / ₄	+ 6 ³ / ₄
Standard Milling	96 ¹ / ₂	103	102 ¹ / ₂	+ 6
Studebaker Corporation	134	137 ¹ / ₂	132 ¹ / ₄	— 1 ³ / ₄
Steel Corp.	117 ⁷ / ₈	124 ³ / ₁₆	122 ¹³ / ₁₆	+ 4 ¹⁵ / ₁₆
West Penn. Tract. & Water Cy	64 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂	+ 5
Atchison Topeka	108 ⁷ / ₁₆	109 ¹ / ₄	108 ¹⁵ / ₁₆	+ ⁷ / ₈
Chic. Rock Island	36 ¹ / ₄	43 ¹ / ₂	41 ¹ / ₈	+ 4 ⁷ / ₈
Denver	21 ⁷ / ₈	24	22 ⁷ / ₁₆	+ ⁹ / ₁₆

	4 Nov.	8 Nov.	11 Nov.	Rijzing of daling.
Erie	39 1/2	40 1/4	39 3/8	— 1/8
Kansas City	28 3/4	30 1/8	29 1/4	+ 1/2
Missouri Kansas en Texas.	11 1/8	13 15/16	13	+ 1 7/8
Miss. Kans. en Tex. pref.	21	28 1/4	28	+ 7
Southern Pacific	102 3/4	113 7/8	103 1/2	+ 3/4
Southern Railway	28 7/8	29 3/8	29 15/16	+ 1 1/16
Texas & Pacific Railway ..	17 15/16	19 3/8	18 7/8	+ 1 5/16
Union Pacific	152 1/8	154	152 1/4	+ 1/8
Intern. Merc. Mar. Common	46 3/16	48 1/4	48 1/2	+ 2 3/16
" " " pref.	118 7/16	121 3/8	121 9/16	+ 3 1/8

Het vrij levendig verloop van de Amerikaansche afdeling heeft de aandacht van de locale markt eenigszins afgeleid. De stemming voor locale fondsen was nochtans zeer willig.

Bijzonder gunstig was de houding van *cultuurfondsen*, die tegen sterk stijgende koersen uit de markt werden genomen, naar aanleiding van de weer hoogere suikerprijzen. Aandeelen Handelsvereniging Amsterdam en Linde & Teves verbeterden niet minder dan respectievelijk 23 en 35 pCt.

Ook eenige *industriële* fondsen konden weer zeer belangrijke koerswinst behalen. Aandeelen Stokvis & Zonen stegen van 301 tot 360 pCt.

Bankaandeelen, die een oogenblik hun opwaartsche beweging onderbroken hadden, hebben deze thans weer hervat. Aandeelen Ned.-Indische Handelsbank stegen ruim 14 punten, Koloniale Bank 5 punten enz.

Alleen de *mijnbouwafdeeling*, schier geheel verlaten, sluit in reactie.

Ook in den *oliehoek* blijft het stil. Slechts Koninklijke verlaten de week op iets hoger koerspeil op gunstige exploitatieberichten van de Anglo Egyptian Oilfields. Sumatra Palembang waren mede iets vaster. Overigens blijft de stemming voor liefondsen echter zeer lusteloos.

De vraag voor *rubberfondsen* is daarentegen belangrijk toegenomen, hetgeen naast de betere prijzen voor het product besteed ook en vooral aan de zeer gunstige maandproducties te danken is. Zoo produceerde de Amsterdam Rubber over October 297.000 1/2 K.G. rubber tegen 169.000 1/2 K.G. in dezelfde maand van het vorig jaar en mochten de aandeelen dezer onderneming naar aanleiding van deze gegevens een koerswinst boeken van 14 1/4 pCt. Niet minder willig was de houding van andere soorten. Zoo stegen Serbadjadi's 26 pCt., Kendeng Lemboe 30 pCt., Basilam Rubber 16 1/2 pCt. enz.

Het steeds meer wegdoezelende uitzicht op vrede en de betrekkelijke rust in het meest part zee, heeft de ingesluisde vraag naar onze *scheepvaartpapieren* plotseling weer vakker geschud. Aandeelen Holland-Amerika Lijn werden op 18 pCt., Kon. Nederl. Stoomboot op 15 pCt., Kon. Holl. Lloyd op 8 pCt. hoger koerspeil uit de markt genomen.

Takken deelden, zonder speciale aanleiding, mede in de gunstige houding, die de locale markt in de afgelopen week over het algemeen eigen was. Zoo golden aandeelen Deli Batavia 414 1/4—424 1/2—434 1/4 pCt., Deli-Mij. 498 7/8—510—521 pCt.

	4 Nov.	8 Nov.	11 Nov.	Rijzing of daling.
Koloniale Bank	160 1/2	163	166	+ 5 1/2
Ned. Ind. Handelsbank	230	234	244 3/4	+ 14 3/4
Ned. Handel-Mij resc.	192 3/4	191 3/8	196 1/2	+ 3 3/4
Amsterdamsche Superfosf. ..	186 1/4	187 1/2	189 1/4	+ 3
Van Deventer's Glasfabr. ...	138 1/2	141	140	+ 1 1/2
Ned. Scheepsbouw-Mij.	193	198	189 7/8	— 3 1/8
Stokvis & Zonen	301	350	360	+ 59
Wester Suikerraffinaderij ..	211 3/4	212	210 1/2	— 1 1/4
Vorstenlanden	234	234 3/4	241	+ 7
Handelsvereen. A'dam	390	400	413	+ 23
Linde & Teves	195	220	230	+ 35
Guyana Goud Placer Mij. ...	16	15 1/2	16	—
Oost Borneo	45 3/8	44 1/2	44 1/2	— 7/8
Pittsburgh Coal	44 1/4	46	43 3/4	— 1/2
Geconsolideerde	168 3/8	167 1/16	166 1/2	— 2 1/8
Koninklijke	514	518	519 3/4	+ 5 3/4
Perlak	63 1/2	61 7/8	62 1/4	— 1 1/4
Sumatra Palembang	236	238 15/16	239 1/2	+ 3 1/2
Amsterdam Rubber	205 3/4	216	220	+ 14 1/4
„Basilam" Rubber	102 1/2	112	119	+ 16 1/2
Deli Batavia Rubber	155 1/4	160	163	+ 7 3/4
Kendeng Lemboe	218	234	248	+ 30
Serbadjadi	309	321	335	+ 26
Holland Amerika Lijn	435 1/2	452	453 1/2	+ 18
Kon. Ned. Stoomboot	249 3/4	262	264 1/2	+ 15 1/8
Kon. Holl. Lloyd	204	212 1/4	212	+ 8
Stoomv. Mij. „Oostzee"	389 1/2	397	397 1/2	+ 8

	4 Nov.	8 Nov.	11 Nov.	Rijzing of daling.
Amsterdam Deli	230	239	240	+ 10
Besoeki Tabak Mij.	161 1/8	167 1/2	167	+ 5 7/8
Deli Batavia	414 1/4	424 1/2	434 3/4	+ 20 1/2
Deli Maatschappij	498 7/8	510	521	+ 22 1/2
Rotterdam Deli	234 1/2	242	244 3/4	+ 10 1/4
Senembah	511	522 1/2	520	+ 9
West Java Thee	84	86 3/4	86 3/4	+ 2 3/4
Ned. Centraal Spoorweg ..	41 1/2	39 1/2	39 7/8	— 1 5/8
Noord Brab. Duitse Spw.				
Boxtel-Wesel	18 7/8	20 1/4	18 1/2	— 3/8
Madoera Stoomtram pref. ..	77	82 1/2	83 3/4	+ 6 3/4

Te L o n d e n was de beurshouding in de afgelopen week vrij gunstig, o.a. voor Consols, Peruvians en Uruguay's. Naarmate de waarschijnlijkheid veld wint, dat in het begin van het nieuwe jaar een groote Engelsche oorlogsleening zal worden uitgegeven, worden ook de oude 4 1/2 pCt. oorlogsobligatiën, wegens het daaraan verbonden conversierecht, op hoger koerspeil gezocht.

Te P a r i j s is eindelijk het resultaat van de inschrijving op de tweede Fransche oorlogsleening bekend geworden. Dit is niet schitterend. Er werd voor fr. 11.360 miljoen ingeschreven tegen fr. 15.500 miljoen op de vorige leening. Toch gaat het niet aan van een fiasco te spreken, nog minder is het billijk, dit resultaat met de Duitsche oorlogsleeningen te vergelijken, zooals in de vijandelijke pers geschiedt, daar het rijkste gedeelte van Frankrijk door Duitschland is bezet.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

13 November 1916.

T a r w e. Als resultaat der week valt weder eene prijsverhoging aan alle markten te constateren en verschijnselen, die daartoe hebben geleid, zijn weder dezelfde, die in onze overzichten der laatste weken reeds meer dan eens zijn genoemd. De grootste belangstelling ondervindt nog steeds de weersgesteldheid in Argentinië. Gewoonlijk richten de markten in dat land zich naar de groote graantermijnmarkten in Noord-Amerika en eene geheel onafhankelijke marktbeveging is in Buenos-Aires en Rosario uitzondering. In dit buitengewone seizoen met groote afwijkingen in de tarweoogsten, nu na den tegenvaller in Noord-Amerika het Argentijnsche resultaat van de allergrootste betekenis is voor de tarwe-voorziening van Europa, nu dienen de weerberichten uit Argentinië in sterke mate tot richtsnoer voor de Noord-Amerikaansche prijsbeveging. Uit de marktberichten uit Chicago, die iederen ochtend in onze dagbladen te vinden zijn, valt vrijwel geregeld na te gaan, hoe het weder zich den vorigen dag in Argentinië heeft gehouden. En met zeer weinig uitzonderingen waren die berichten ongunstig voor den te velde staanden oogst. Slechts een enkelen keer viel een weinig regen, geheel onvoldoende voor de groote behoefte. Meer en meer wordt gevreesd, dat na den kleinen Noord-Amerikaanschen oogst, welks opbrengst zoo onbevredigend is geweest, dat export van tarwe uit dat land nauwelijks mogelijk zoude zijn, indien niet een groot overschot van den vorigen oogst was achtergebleven, ook in Argentinië de tarwe-opbrengst zeer veel geringer zal zijn dan in vorige jaren. Reeds worat berekend, dat, wanneer Noord-Amerika op den tegenwoordigen voet blijft exporteerden, met den aanvang van 1917 de tarweuitvoer daar zal moeten worden gestaakt, wil het land zelve zich niet voor een tekort aan tarwe zien geplaatst. Misschien moge deze voorspelling overdreven zijn, zooals dikwijls met pessimistische opvattingen op dit gebied het geval is, doch in Amerika zelve vrees men althans zoo ernstig voor overmatigen uitvoer, dat daar van verschillende zijden op Regeeringsmaatregelen tot beperking wordt aangedrongen. Geen wonder dus, dat de oogstberichten uit Argentinië steeds grooter belangstelling wekken, naar gelang de droogte-tijd aanhoudt.

In Engeland worden krachtige maatregelen genomen om de gelukkig overvloedige Australische tarwe tijdig en in voldoende hoeveelheden in Europa ter beschikking te hebben. Volgens mededeelingen van den Australischen Minister Hughes zijn 500 stoomschepen met een inhoud van 1.400.000 ton bevracht voor het vervoer van die tarwe. Voor neutrale landen zal hoogst waarschijnlijk geen Australische tarwe beschikbaar worden gesteld, doch groote geregelde tarweaanvoer uit Australië zoude voor die landen, tenminste bij

hunne tarwe-inkoop, eene vermindering beteekenen van de concurrentie van Engeland, Frakrijk en Italië in Argentinië. Ook voor ons land is daarom het vraagstuk van den aanvoer der Australische tarwe van zeer groote beteekenis. Hetzelfde geldt, hoewel in mindere mate, omdat daar de voor uitvoer beschikbare tarwehoeveelheid niet zoo groot is, voor Britsch-Indië, waar de oogst eveneens goed is uitgevallen. De boven omschreven feiten, die welhaast veront-rustend mogen worden genoemd voor de volksvoeding van vele landen, spiegelen zich af in de zeer hooge tarweprijzen, welke in de uitvoerlanden, Noord-Amerika en Argentinië, reeds meer dan het dubbele bedragen van Juni 1916 en nog steeds sterke neiging tot stijgen vertoonen.

Maïs. Ondanks de vrij goede Noord-Amerikaansche oogstberichten vertoonen zich voor dit artikel allengs dezelfde verschijnselen als met de tarwe het geval is. Zeer sterk hebben daartoe in de afgelopen week de sprinkhanen bijgedragen, die zich in Argentinië in veel sterkere mate vertoonen dan in de laatste jaren het geval was geweest. Vooral de Noordelijke gedeelten der Republiek, waar tevens de grootste hoeveelheden maïs worden verbouwd, worden vrijwel ieder jaar geteisterd door sprinkhanen, doch in de laatste jaren had men met succes maatregelen tegen eene te groote ontwikkeling dier plaag kunnen nemen. Dat schijnt nu echter te zijn mislukt en nadat de droogte de jonge maïs reeds in haar groei had belemmerd en in vele gevallen den bodem ongeschikt had gemaakt voor den uitzaai, hebben nu de sprinkhanen de vooruitzichten nog sterk verminderd. Reeds in het begin der week had de geregelde prijsstijging van de laatste weken haar tempo versneld, doch sedert enkele dagen is met ongeëvenaarde sprongen de prijs verhoogd. Aan het einde der week bedroeg die voor loco-maïs te Buenos-Aires reeds 10 Pesos papier per 100 K.G., terwijl in Juni sprake was van Regeerings-maatregelen ter verhooging van den maïsprijs, die toen beneden 4 Pesos was gedaald. Wanneer niet Noord-Amerika krachtig zal weten bij te springen in de voorziening van Europa met maïs of de oogst in Argentinië zich beter blijkt te zullen ontwikkelen dan nu gevreesd wordt (de Argentijnsche maïssoogst valt eerst in Februari/Maart), dan mogen er ook voor den aanvoer van veevoeder naar Europa groote bezwaren worden verwacht. In Amerika echter, waar minder gerst is geoogst dan in andere jaren en de groote export-vraag naar tarwe het voederen van tarwe van mindere kwaliteit tegenwerkt, is echter de maïsconsumptie zeer groot en men zoude dus gemakkelijk van dat land meer hulp kunnen verwachten dan het vermag te bieden.

Onder deze omstandigheden blijven natuurlijk ook van gerst en haver de prijzen stijgen. Vooral gerst wordt in Amerika nog steeds duurder, vooral wat de goede kwaliteiten aangaat en reeds wordt bericht, dat bijvoorbeeld de Californische oogst reeds voor 80 pCt. is verkocht naar het Amerikaansche Middel-Westen, waar een tekort bestaat aan goede voor brouwerij bruikbare gerst en voor den uitvoer naar Europa, goeddeels via Galveston en de Oostkust. Te San Francisco wordt dan ook geklaagd, dat de directe uitvoer van gerst uit die haven naar Europa, anders een belangrijk bedrijf, van zeer weinig beteekenis is. Het minst zijn tot nog toe de haverprijzen gestegen, daar haver slechts in enkele gevallen de andere voedergranen kan vervangen en voorloopig nog in voldoende hoeveelheden schijnt voorhanden te zijn, niettegenstaande de geregelde groote behoeften van de Entente-landen.

Buitenlandsche granen in Nederland.

De algemeene tarweschaaarschte heeft zich in ons land onlangs reeds doen gevoelen door de verhooging van den Regeeringsprijs op f 456. Omtrent de wittebroodkaarten, over welke invoering geruchten in omloop waren, is echter nog niets naders bekend. De steeds voortdurende verhooging der prijzen van voedergranen heeft de Regeering in de afgelopen week doen besluiten, voor de November-distributie hare prijzen niet onbelangrijk te verhoogen. Deze waren dan ook allengs bij de prijzen in de uitvoerlanden zoodanig ten achter gebleven, dat eene flinke verhooging noodzakelijk was. Voor maïs bedraagt die verhooging bijvoorbeeld f 50 per 2000 K.G., zoodat de prijs nu f 335 per 2000 K.G. zal bedragen. Gelukkig blijkt de ter beschikking gestelde hoeveelheid voedergraan groter te zijn dan in de voorafgaande maanden, zoodat in November 50 pCt. van de aangevraagde kwantiteit zal worden geleverd. Voor lijnkoeken bedraagt dat percentage echter slechts 22 pCt.

Het plan bestaat, te beginnen met December, ook de afvalproducten der meelfabrieken door de Veevoederbureaux te doen distribueeren en onder den invloed van die verandering zijn de prijzen van die artikelen in de laatste weken niet veel meer gestegen. De handelaars, die hunne September-

en October-aankopen nog niet van de hand hadden gedaan, vinden daartoe nu meer aanleiding en de verbruikers, die van de nieuwe regeling lagere prijzen verwachten, dekken slechts hunne directe behoefte. Ook lijnzaad was weder duurder en hoewel bij den laatsten verkoop door bemiddeling der N. O. T. reeds f 680 per 1960 K.G. werd betaald, zoude nu de prijs weder belangrijk hooger dienen te zijn om in overeenstemming te blijven met de prijzen in Argentinië, vanwaar voortdurend hogere noteringen worden gemeld.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires*)		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Lijnz. Dec.
13 Nov. 1916	189 1/4	98 7/8	58 3/8	15,00	8,40	22,50
6 „ 1916	184 3/8	86 1/2	54 1/8	15,40	8,15	22,30
13 Nov. 1915	105 1/8	61 1/4	38 3/4	10,30 ²⁾	5,20 ⁴⁾	13,05 ³⁾
13 Nov. 1914	115	68 3/8	49 7/8	9,65 ³⁾	5,00	10,60 ³⁾
20 Juli 1914	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ³⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Jan. ⁴⁾ per Nov.

*) De noteringen van Buenos Aires zijn van 6 November en 30 October.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	13 Nov.		Soorten.	6 Nov.	
	13 Nov.	6 Nov.		13 Nov.	6 Nov.
Tarwe	456 ¹⁾	456 ¹⁾	Haver 38 lb. white clipped	18,— ¹⁾	17,— ¹⁾
Rogge No. 2 Western ..	nom.	nom.	Lijnkoeken. Nd. Amer. van La Plata-zaad ..	190 ¹⁾	180 ¹⁾
Maïs La Plata	335 ¹⁾	285 ¹⁾	Lijnzaad La Plata	680,—	680,—
Gerst 46 lb. feeding....	335 ¹⁾	360 ¹⁾			

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1.000 kilo's.

Artikelen	Rotterdam		Amsterdam	
	5-11 Nov. 1916	Sedert 1 Jan. '16	5-11 Nov. 1916	Sedert 1 Jan. '16
Tarwe	13.448	1.413.791	—	21.153
(waarvan voor de Bel- gium Relief Comm.).	2.400	785.489	—	—
Rogge	2.130	21.193	—	525
Boekweit	226	10.258	—	500
Maïs	12.760	441.438	5.600	173.133
(waarvan voor de Bel- gium Relief Comm.).	—	84.128	—	—
Gerst	5.072	97.095	—	18.726
Haver	—	44.430	4.710	12.550
Lijnzaad	2.892	92.499	—	50.012
Lijnkoeken	3.640	142.705	—	5.735
Tarwemeel	400	23.163	—	—
(waarvan voor de Bel- gium Relief Comm.).	—	1.260	—	—

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Engeland. De giet-ijzermarkt was een weinig kalmer, doch in Clevelandsoorten kon een goede omzet worden waargenomen voor levering tot het eind van Maart 1917 tegen den maximum-prijs van 37/6, waarbij verkoopers bevoegd zijn, dezen prijs te verhoogen, ingeval de officieele lijst binnen genoemde periode een verandering mocht ondergaan.

De aanvoer van haematiet-ijzer is nog steeds onvoldoende en nog altijd niet toereikend voor de voortdurend toenemende vraag.

Overigens vertoont de toestand geen verandering.

Duitschland. Ernstige pogingen worden aangewend om de productie van ijzer en staal te verhoogen, ten einde gelijken tred te houden met de enorme behoeften van leger en vloot. Dit kan evenwel slechts bereikt worden, indien de Spoorweg-Maatschappijen eenige verbetering kunnen aanbrengen in haar tegenwoordige organisatie en voldoende rollend materiaal ter beschikking stellen van de industrie voor het transport van ruw materiaal, zooals cokes en ijzererts.

Het gerucht gaat, dat de prijzen zoowel voor kolen als voor ijzererts bij het begin van het nieuwe jaar zullen worden verhoogd, hetgeen natuurlijk zal terugwerken op de prijzen voor afgewerkt ijzer en staal.

Amerika. Het cijfer der orders, die door de Steel Corporation geboekt zijn, toont een nieuw hoogterecord aan en bedroeg aan het eind van October 10.015.000 tons tegen 9.523.000 tons aan het eind van September.

Gedurende de afgelopen maand waren 326 hoogovens in werking, welke een totale productie van 3.509.000 tons verschillende soorten ruw-ijzer aantoonen.

Op de markt blijft een opgewonden toon heerschen en de prijzen zoowel voor ruw-ijzer als voor afgewerkt staal stijgen voortdurend.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
10 Nov. 1916..	nom.	124.10/-	185.-/-	30.10/-	55.-/-
3 „ 1916..	nom.	124.10/-	182.5/-	30.10/-	52.15/-
12 Nov. 1915..	69/-	77.7/6	172.5/-	26.-/-	90.-/-
13 Nov. 1914..	49/4	51.12/6	139.5/-	18.-/-	24.7/6
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

Er valt niets nieuws te vermelden omtrent den toestand van de steenkolenmarkt.

De kolenproductie in Engeland, die in het eerste halfjaar van 1914 139.994.000 ton beliep, is, na in het overeenkomstige tijdvak van 1915 gedaald te zijn tot 127.620.000 ton, gedurende het eerste halfjaar van 1916 weer gestegen tot 128.135.000 ton. Het aantal mijnwerkers is sinds den oorlog met een zevende deel verminderd.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“.)

Londen, 3 November 1916.

Petroleum. Gedurende de afgelopen twee weken heeft de markt haar vast karakter behouden. De prijzen hebben zich nu reeds gedurende een maand, zonder uitzondering gehandhaafd als volgt:

2e destillaat..... 1 s. 1 d.
Standard White 1 s. 1½ d.
Water White 1 s. 2½ d.

Smeeroliën. De Amerikaansche soorten zijn als volgt, genoteerd:

American pale £ 21
American red £ 21
American filtered cylinder.... £ 18
American dark cylinder..... £ 15

Benzine. In Londen zijn de prijzen voor benzine per gallon (kleinhandel):

No. 1 2 s. 10 d.
No. 2 2 s. 9 d.
No. 3 2 s. 8 d.

In Schotland en Ierland zijn alle merken 1 d. per gallon duurder.

In bovenstaande prijzen is de verbruiks-belasting groot 6 d. per gallon niet inbegrepen.

Stookolie en vethoudende oliën. Geen noteringen aanwezig.

Terpentiën. De noteringen van dit artikel blijven ongestadig, zooals onderstaande staat aantoon.

	13 Oct.	20 Oct.	27 Oct.	3 Nov.
Amer. loco..	44 s. 4½ d.	44 s. 3 d.	43 s. 9 d.	44 s. 4½ d.
Nov./Dec. ..	44 s. 6 d.	44 s. 1½ d.	44 s.	44 s. 4½ d.
Jan./April..	44 s. 10½ d.	44 s. 6 d.	44 s. 6 d.	45 s. 3 d.

Paraffine. De noteringen zijn als volgt:

Smeltpunt	140°	5¼ d. tot 6 d.	} per lb.
„	130—132°	5 d.	
„	125—128°	4½ d.	
„	118—120°	4 d.	

Liverpool, 2 November 1916.

Petroleumproducten vinden vasten verkoop. Amerikaansch gaat tegen 11 d. tot 1 s. per gallon. Geen aanvoer van Russische olie.

De notering van benzine bedraagt 2 s. 10 d. per gallon voor den kleinhandel. Leveringen volgen echter moeilijk.

Bakou, 2 November 1916.

Markt vast. Prijs handhaaft zich op 45 kopeken per poed.

New York, 2 November 1916.

Geraffineerd in kisten.... 10,75 c. per gallon
Standard White in vaten.. 8,35 c. „ „
Credit Balances..... 2,60 c. „ „
Pennsylvanian Crude \$ 2,60 per vat.

Philadelphia, 2 November 1916.

Standard White noteert 8,35 per gallon.

Bucarest, 2 November 1916.

Er gaat veel op de markt om. Ruwe Bustenari staat 76 francs per ton genoteerd.

KATOEN.

NOTEERINGEN VOOR LOCO-KATOEN.

(Middling Uplands.)

	10 Nov. '16	3 Nov. '16	27 Oct. '16	10 Nov. '15	10 Nov. '14
New York	19,30 c	18,90 c	19,— c	11,75 c	11,— c
Liverpool	11,31 d	11,13 d	11,03 d	6,88 d	4,58 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16	Overeenkomstige perioden	
	tot	1915—'16	1914—'15
7 Nov. '16			
Ontvangsten Gulf-Havens..	2113	1499	1217
„ Atlant. Havens	966	954	563
Uitvoer naar Gr. Britannië	955	596	352
„ „ 't Vasteland.	791	759	256
„ „ Japan etc...	135	90	110

Voorraden in duizendtallen	3 Nov. '16	3 Nov. '15	3 Nov. '14
Amerik. havens.....	1308	1331	832
Binnenland.....	1104	1038	824
New York	109	296	72
New Orleans	351	266	134
Liverpool	611	916	724

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester dd. 1 November 1916.

Verscheidende ongunstige politieke berichten benevens groote verkoopen door Zuidelijke planters deden de markt Zaterdag j.l. vrij gevoelig dalen, welke daling gisteren nog eenigszins werd voortgezet, hoewel de markt door dekkingskopen weer vaster sloot. Wallstreet bleef echter doorkopen, terwijl ook op gunstige berichten uit de Amerikaansche Katoenindustrie, zoowel New York als New Orleans circa 60 punten hooger sloten. De Liverpoolmarkt heeft Amerika gevolgd, zoodat de prijzen daar nu boven 11 pence gestegen zijn of circa 1½ penny hooger dan een maand geleden. Het wordt moeilijk deze fluctuaties te begrijpen, daar zoowel de ginning-rapporten als wel de aankomsten in de havens op een voldoende verzorging van Amerikaansche katoen wijzen, terwijl de grootte van den oogst nog steeds zeer problematiek is. Egyptisch katoen doet zeer raadselachtig en de fluctuaties zijn hier nog veel grooter, maar de voorraden nemen geregeld toe, terwijl de verzendingen aan de spinnerijen eveneens zeer belangrijk zijn. Het schijnt wel, dat de oogst in Egypte niet meevalt, maar men moet nog afwachten of de oogst zoo slecht zal uitvallen als men thans meent.

De plotselinge daling van Amerikaansch katoen heeft weinig invloed gehad op de garenprijzen. Spinners zijn zeer vast gebleven en hebben slechts in enkele gevallen eenige concessie verleend. De productiekosten worden nog steeds hooger, terwijl ook weer kans bestaat op een verdere loonsverhooging, terwijl ook de groote fluctuaties in katoenprijzen zeker niet medewerken om de spinners meegaande te stemmen. In Amerikaansche garens voor binnenlandsch gebruik is vrij veel gedaan, terwijl ook de export-vraag weer beter wordt. Getwijnde garens worden minder gevraagd en kunnen weer spoediger geleverd worden. Egyptische garens blijven zeer vast en spinners noteeren bij elke fluctuatie weer belangrijk hooger. Spinners raken steeds meer bezet en worden daardoor vrij onverschillig voor nieuwe orders.

De doekmarkt is zeer vast en naar dhooties en gesterkte Shirtings, die lang verwaarloosd zijn, is thans weer meer vraag ontstaan. Calcutta en Madras tonen meer leven en hebben vrij veel gekocht; de groote fluctuaties maken de koopers echter huiverig en deze gelooven steeds gaarne aan een mogelijke daling. Fabrikanten blijven tot nu toe echter zeer vast en zijn in vele gevallen tot ver in 1917 uitverkocht. Doordat zij echter weinig zekerheid hebben over het aantal hunner arbeiders, dat dan onder de wapenen zal zijn, prefereren velen voorloopig geen nieuwe orders aan te nemen.

WOL.

Op de veilingen te Londen zijn opnieuw recordprijzen besteed: zoo werd er 33½ d. betaald voor „super greasy merinos” en 49½ d. voor „scoured merinos”.

Ook te Bradford heeft deze willigte haar invloed doen gevoelen: de noteeringen voor merinos vertoonen een stijging van 1 d. en crossbred tops zijn ½ à 1 penny hooger genoteerd.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
10 November 1916....	56	41	34	29	27
3 „ „ 1916....	55	40	33½	28½	26½
10 November 1915....	37½	32	26½	26	23

SUIKER.

Al bleef de afstand tusschen koopers- en verkopersprijzen aan onze Bietsuikermarkt nog groot en de zaken dientengevolge nog beperkt, zoo was toch doorgaans eene vastere stemming te bespeuren. Vraag voor Novemberlevering, waarschijnlijk ter dekking van conramine, bracht de waarde hiervoor van $f 22\frac{7}{8}$ op $f 23\frac{3}{4}$. De markt sloot wat onregelmatig voor November op $f 23\frac{3}{4}$ en December op $f 24$, terwijl Januari op $f 25$ aangenomen kan worden.

Met het oogsten der bieten in de verschillende productie-landen is men tengevolge van gebrek aan werkkrachten en vervoermiddelen nog ten achter bij vroegere jaren, doch de kwaliteit der bieten is niet onbevredigend en F. O. Licht verwacht, dat de in ons laatste rapport gemelde raming der Statistische Vereeniging overschreden zal worden.

De markt op Java blijft in zeer opgewekte stemming verkeer en verdere belangrijke partijen uit den volgenden oogst werden afgesloten tot prijzen van $f 14\frac{1}{4}$ voor Suetprieur en $f 12\frac{1}{2}$ à $f 12\frac{3}{4}$ — al naar gelang van tijd van levering — voor No. 16 en hooger. Er schijnt in den laatsten tijd uit Britsch-Indië eenige vraag voor Javasuiker uit oogst 1917 gekomen te zijn, in welk feit de Chineesche speculanten op Java eene gereede aanleiding vinden verdere groote posten in te slaan. Ook voor disponibile suikers zijn de prijzen nog wat gestegen en de veronderstelling wordt gemaakt, dat een der groote Chineezen tracht de markt voor suikers uit dezen oogst te „corneren”. Intusschen zijn, in verband met den grooten oogst, de nog onverscheepte voorraden op Java vrij aanzienlijk. Immers de totale afscheping van oogst 1916 bedroegen tot einde September ongeveer 800.000 tons tegen ongeveer 750.000 tons verleden jaar, dus slechts 50.000 tons meer bij een ongeveer 250.000 tons grooteren oogst. De maalresultaten per 15 October van 80 fabrieken, waaronder een 50-tal, die geheel afgemalen zijn, wijzen voor die fabrieken in doorsnee op 16½ pCt. meer rendement dan verleden jaar, zoodat het verschil Ao. Po., hetwelk op 15 September 18¼ pCt. bedroeg, ietwat teruggelopen is. Bij den 3 pCt. grooteren aanplant kan echter nog steeds onze raming van een circa 20 pCt. grooteren Javaoogst gehandhaafd blijven.

In Amerika bleef de stemming traag, tot op 9 dezer vermeerderde kooplust de noteering van Spot Centrifugals van 6.46 c. op 6.52 c. bracht, waarop de markt prijshoudend gebleven is. De aanvoeren der week bedroegen 34.000 tons, de versmeltingen 53.000 tons en de voorraad slechts 51.000 tons tegen 170.000 tons verleden jaar.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per December.	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Java: fob.	Americ. Granu- lated fob.	
10 Nov. 1916....	$f 24$ —	47/1½	23/6	31/—	6,52
3 „ „ 1916....	23¾/32	47/1½	23/6	31/—	6,46
10 Nov. 1915....	18¾/32	40/6	19/6	22/6	4,51
10 Nov. 1914....	13¾/8	31/—	—	—	4,01
21 Juli 1914....	11¼/32	18/—	—	—	3,26

RUBBER.

Een verdere prijsverhoging voor alle termijnen vond in de afgelopen week plaats. De markt opende vast met een noteering van 2/6½ voor prima Crepe loco en verdere posities in verhouding; in de loop der week liepen prijzen circa 2 d. op. Het slot is kalm en prijshoudend.

De noteeringen luiden:

Prima Hevea Crepe loco	Nov. 2/8	einde vorige week	2/6½
„ „ „	Dec. 2/8¼	„ „ „	2/6¾
„ „ „	Jan./Juni 2/8¾	„ „ „	2/7
Smoked Sheets ½ d. minder	„ „ „	„ „ „	½ d. minder
Hard cure fine Para	3/5½	„ „ „	3/6

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duiring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

De markt, voor zooverre althans nog van eene markt kan gesproken worden, is onveranderd. Te vermelden is alleen dat het aan de bemoeiingen van de N. O. T. gelukt is om ca. 25.000 balen van verschillende herkomst, door Engeland sedert geruimen tijd vastgehouden, losgelaten te krijgen. Misschien is dat de sleutel waarom voorloopig geen koffie mag aangevoerd worden, want blijkbaar is het de bedoeling dat de aanvoer beperkt blijve tot het verbruik hier te lande.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
11 Nov. 1916	515.000	6400	2.778.000	6300	12½/16
4 „ „ 1916	486.000	6400	2.698.000	6400	12¼
11 Nov. 1915	507.000	5450	2.063.000	6200	12½/82
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
11 Nov. 1916 ..	47.000	1.146.000	345.000	5.729.000
11 Nov. 1915 ..	123.000	1.650.000	364.000	6.375.000

VETTEN EN OLIËN.

Oleo-Margarine weer belangrijk hooger.

Verkocht werden:

500 Trcs. „Hammond Extra” November/December-afl., à $f 118$,—
200 „ „Stern Extra”, „ „ „ „ „116,—
Premier-Jus. Noord-Amerikaansche. Voor 500 Trcs. „Hammond Extra” op November/December-aflading, werd $f 113\frac{3}{4}$ betaald.

Zuid-Amerikaansche. Alle offerten, welke aan de markt waren, werden geaccepteerd, n.l.:

500 Trcs. „L. P. C. S. Prime”, November, à $f 91$,—

300 „ „Fac. A.”, December, „ „ 96,—

500 „ „L. P. C. S. Extra”, „ „ „ „ 97½

500 „ „ „ „ Prime”, „ „ „ „ 93½

De partijen „L. P. C. S.” zijn verkocht, onder voorbehoud van bevestiging van den verkoop.

Neutrallard. Op November/December-aflading werden verkocht:

150 Trcs. „Morris Packing”, à $f 120$,—

560 „ „Hammond” Packing”, „ „ „ 119¼

Imitatie-Neutrallard zonder offerten.

Katoenzaadolie. Verkocht: 10.000 Brls. op November/December- en November-Februari-aflading, à $f 81$,— inclusief en $f 80$,— exclusief molestverzekering.

Ook deze verkoop moet nog door Amerika bevestigd worden.

Geraffineerd Cocosvet. Noteering: $f 80/79$,— voor November/December-levering.

COPRA.

De markt was deze week willig gestemd. Er werden voortdurend hooger prijzen betaald. Java f.m.s. werd ten slotte tot $f 43\frac{1}{2}$ gedaan. Ceylon cif. Londen £ 37.10.- en cif. Marseille £ 40.5.- (koopers).

NOTEERINGEN.

Java f.m.s.

11 November 1916.... $f 43\frac{1}{2}$

4 „ „ 1916.... „ 42

11 November 1915.... „ 32¾

11 November 1914.... „ 45

20-25 Juli 1914.... „ 28¾

N. O. T.-condities.

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

11 Nov. 1916. In de afgelopen week werden weinig bevrachtingen gemeld. Met uitzondering van een bevrachting van Noord-Amerika naar Engeland tot een verhoogd vrachtcijfer is de toestand vrijwel onveranderd gebleven.

Naar Nederland werden eenige schepen voor hout van de Golf van Mexico en de Oostzee afgesloten.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
6/11 Nov. 1916	—	—	—	16/-	—	122/6
30 O./4 Nov. 1916	—	—	—	12/-	—	124/-
8/13 Nov. 1915	—	—	f 7,50	13/2	f 48,—	81/3
9/14 Nov. 1914	—	—	5/3 1/2	4/3	—	26/10
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijn- stutten)	Holland (pitch- pine)	Engeland (pitch- pine)
6/11 November 1916 ..	—	—	—	490/- ¹⁾
30 Oct./4 Nov. 1916 ..	—	—	—	—
8/13 November 1915 ..	—	—	—	—
9/14 November 1914 ..	—	—	—	—
Juli 1914 ..	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- gena Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Poti Middles- bro'
6/11 November 1916 ..	18/6	19/6	—	—
30 Oct./4 Nov. 1916 ..	18/6	19/6	—	—
8/13 November 1915 ..	16/9	18/6	—	—
9/14 November 1914 ..	5/-	5/6	—	—
Juli 1914 ..	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bar- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Cron- stadt
6/11 Nov. 1916	34/-	59/6	60/-	35/-	f 6,50	—
30 O./4 N. 1916	34/-	59/6	60/-	32/6	„ 6,50	—
8/13 Nov. 1915	fr 31,—	48/4	50/-	39/-	„ 6,—	—
9/14 Nov. 1914	„ 11,—	14/5	17/6	14/6	—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Burmah West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
6/11 November 1916 ..	155/-	190/-	—	150/-
30 Oct./4 Nov. 1916 ..	158/3	190/-	—	—
8/13 November 1915 ..	73/9	—	—	71/3 ¹⁾
9/14 November 1914 ..	—	32/6	35/-	31/-
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pct. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

BINNENVRACHTEN.

De vraag naar scheepsruimte was in de afgelopen week minder levendig en groote schepen waren in ruime mate voorhanden. De vrachten bleven ongeveer op hetzelfde peil.

VRACHTEN TE ROTTERDAM.

(in Gld. per 2000 K.G.)

Data	Erts nr. Ruhrhavens		Massale goed. Beven- rijn	Waterstand
	1/4 lostijd	1/2 lostijd		
6-11 November 1916 ..	—	—	—	gunstig
30 Sept.-4 Nov. 1916 ..	—	—	—	gunstig
8-13 November 1915 ..	0,80	0,90	—	vallende
9-14 November 1914 ..	0,20	0,30	—	gunstig
20-24 Juli 1914 ..	0,60	0,70	1,05	gunstig

ADVERTENTIËN

J. & J. M. VOORHOEVE

Makelaars in Assurantiën

Anno 1836

ROTTERDAM

GEBROEDERS CHABOT

ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening. Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e.a. verzekeringen van elken aard.

NIJGH & VAN DITMAR'S

UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ

WIJNHAVEN 111-113 - ROTTERDAM

TELEFOON 7841-7842-7843

BIJKANTOREN te AMSTERDAM, 's-GRAVENHAGE en HAARLEM

Belast zich met het verzorgen van uitgaven en tijdschriften op elk gebied

**CANOV-
MEERKENS**

**HOOG-
VUURVASTE
STEENEN**

VENLO

VAN RIJN & Co

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCHÉ

FIJNE TAFELMOSTERD

Een polis der

NILLMIJ

van 1859

's-Gravenhage, Veenestraat 1

geeft volledige
zekerheid en rust.

NIEUWE BERGING-MAATSCHAPPIJ - MAASSLUIS

OPGERICHT 1887

Contracteeren voor het lichten en bergen van gezonken schepen
en ladingen, op de rivieren en buitengaats.

Belasten zich met het instellen van duikeronderzoek; het opruimen
van wrakken enz. door middel van springstoffen; het uitvoeren
van pompwerken, waaronder het zuigen van erts en granen.

Boll & Dunlop's Distilleerderij, Rotterdam

OPGERICHT ANNO 1821

Agenten, de Heeren: JACOBSON, VAN DEN BERG & Co., Semarang,
Soerabaya, Batavia, Cheribon
VAN NIE & Co., Medan, Deli
HESTERMAN & Co., Menado
NICHOLAS RATH & Co., New York

De Erven de Wed. J. van Nelle

ROTTERDAM

Tabaks- en Sigarenfabrieken
Koffiebranderij - Theehandel

Scheepvaart- en Steenkolen-Maatschappij --- Rotterdam

Filialen: AMSTERDAM — IJMUIDEN — LEEUWARDEN — HARLINGEN

ENGELSCHE STEENKOLEN

GEREGELDE LIJNEN:

ROTTERDAM—LEITH

AMSTERDAM—NEWCASTLE o/T.

HARLINGEN—GOOLE

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieus
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN
Telegram-Adres: „VANUDEN”

De Nederlandsche Overzee Trustmaatschappij

vestigt er de aandacht van belanghebbenden op, dat tegenwoordig
niet alleen in de importeurs-contracten, doch ook in de door haar
uitgegeven consenten de verschepingstermijn opgenomen wordt.

In den vervolge zullen geen goederen door de Stoomvaart-
maatschappijen ter verscheping worden aangenomen, indien deze
termijn verstreken is.

Deze regeling treedt in werking op 20 November 1916, zoodat
van dien datum af ook geen goederen meer zullen kunnen worden
verscheept op die consenten, waarin geen termijn van verscheping
vermeld is, indien de termijn in het desbetreffende importeurs-
contract voorkomende, verstreken is.

Eventueele verzoeken tot verlenging van den verschepings-
termijn moeten schriftelijk ingediend worden.